

Pasaulinė AIDS diena turi tikslą plėsti ir stiprinti pasaulines pastangas užkertant kelią AIDS epidemijai. Gruodžio 1-oji - tai tarptautinė pasaulinio mastu koordinuotų veiksmų diena, kurios metu atkreipiamas dėmesys į žmogaus imuniteto deficito viruso (ŽIV) profilaktiką, į tas infekcijos kontrolės priemones, kurios jau naudojamos. Ir paskatinama imtis naujų veiksmų. Kasmet ši diena pažymima įvairiausiais renginiais - koncertais, spektakliais, televizijos, radijo laidomis ir kt.

Pasaulinės AIDS dienos idėja kilo 1988 metų sausio mėnesį sveikatos

apsaugos ministrų susitikime, skirtame AIDS programoms. Šios dienos tikslas - stiprinti ryšius tarp šalių, pagerinti keitimąsi informacija ir patirtimi, paskatinti socialinio pakantumo dvasią. Pasaulinę AIDS dieną remia Pasaulinė sveikatos asamblėja, Jungtinių tautų organizacija, viso pasaulio vyriausybės ir žmonės, jaučiantys pareigą prisidėti prie visiemis aktualiu problemų sprendimo.

Tęsinys 2 puslapyje.

ŽIV tyrimai Lietuvoje pradėti 1987 m. Šiek tiek vėliau iš Maskvos gautoje instrukcijoje buvo išvardytos grupės asmenų, kurias privaloma tvarka reikia iširti dėl ŽIV. Tiek Tarybų Sąjungoje, tiek Lietuvoje buvo manoma, kad be prievartos AIDS epidemijos sustabdyti nepavyks. Pagal tą instrukciją žmonės buvo tiriami neklausiant jų sutikimo.

Sauliaus Čaplinsko straipsnis - 2 psl.

DĖKOJAME

ALAIN PAVILANIUI, SAULIUI MYKOLIŪNIUI,
REMIGIJUI SATKAUSKIUI IŠ KANADOS, RAMŪNDUI
KONDROTUI IŠ JAV, AMERIKOS RAUDONOJO
KRYŽIAUS ORGANIZACIJAI IR AUSTRIJOS "AIDS
HILFER" ORGANIZACIJAI
UŽ LABAI REIKALINGĄ LITERATŪRĄ IR VIDEOMEDŽIAGĄ.
LIETUVOS AIDS CENTRAS

Lietuvos AIDS centras
"AIDS kronika"

Muzikos firma ZONA

PASAULINEI STOP AIDS DIENAI

PIRMOJI

PREZERVATYVO

ŠVENTĖ

DALYVAUJA

BIX

DAINOS TEATRAS

FOJE

BLUES MAKERS

UŽ TĖVYNĘ, SEXEPIL (Vengrija)

Šventės devizas

SAUOK SVEIKATA!!!

Vakaro režisierius ir vedėjas - VYTAUTAS KERNAGIS
Dalininkas - AUGIS KEPEŽINSKAS
Impresarijus - ARTŪRAS BUTKEVIČIUS

Informacija telefonu Vilniuje 22 89 88.

Bilietai parduodami Vilniaus Sporto Rūmų kasoje nuo 11 iki 15
ir nuo 16 iki 20 val., bei įvairiose Kitose Mūsų Sostinės Vietose.

LIETUVOJE I
VILNIUJE I
SPORTO RŪMUOSE I

1991 LAPKRIČIO 27 DIENĄ I
TREČIADIENI I
19³⁰ val. I

PREZERVATYVŲ KARALIAUS memuarai

15 PSL.

Spalio 16 - 20 dienomis Frankfurte prie Maino
vyko pirmoji Europos

PROSTITUČIŲ KONFERENCIJA

Apie tai - 4 puslapyje

Pradžia 1 puslapyje.

Kiekvienais metais Pasaulinės AIDS dienos tema parenkamas kuris nors AIDS problemos aspektas. 1988 metų gruodžio pirmoji buvo skirta globalinių pastangų prieš AIDS mobilizacijai. Šūkis „Dalyvaukite pasaulinėje kampanijoje“ tebėlieka aktualus iki šiol.

1989 metais pagrindinė tema buvo „Jaunimas ir AIDS“. Norint pabrėžti, kad kiekvieno žmogaus elgesys gali pristabdyti AIDS plitimą, paskelbtas šūkis: „Tai mūsų gyvenimas, mūsų pasaulis - rūpinkimės vieni kitais“.

1990 metų AIDS diena Pasaulinė sveikatos organizacija (PSO) parinko temą „Moteris, vaikai ir AIDS“. Pagal PSO prognozes per paskutinį šio amžiaus dešimtmetį pasaulyje 10 milijonų vaikų liks našliaisiais dėl to, kad jų motinos

GRUODŽIO 1 - OJI - PASAULINĖ AIDS DIENA

mirs nuo AIDS. Šių vaikų likimas labiau negu kiti AIDS pandemijos aspektai pabrėžia bendradarbiavimo būtinybę, nes be visuomenės pagalbos šeima nebegalės aprūpinti našliaičių maistu, pastoge, suteikti išsilavinimą ir medicininę pagalbą, o pati šeima gali visai išnykti, jei nuo AIDS mirs ir kiti nariai.

Todėl tikimasi, kad šių metų tema „Dalyjantis atsakomybę“ - atskleis neribotas kovos su AIDS galimybes. Noras atsikratyti atsakomybės už savo veiksmus, suversti kaltę dėl AIDS plitimo kitiems daug kam sutrukdė pastebėti tą faktą, kad AIDS epidemija nepripažįsta rasinių,

lyties, klasių ar amžiaus skirtumų, kad nė vienas žmogui nepavyks likti nuosalyje. Tema „Dalyjantis atsakomybę“ turi pabrėžti pasaulinę pandemijos prigimtį, padėti suvokti, kad tik bendros pastangos, resursai, iniciatyva telkia vilčių išlikti grėsmės akivaizdoje.

PSO, vadovaujanti pasaulinėms pastangoms, nukreiptoms prieš AIDS, bendradarbiauja ne tik su sveikatos ministerijomis, bet ir su kitomis vyriausybėmis ir nevyriausybėmis organizacijomis, o taip pat ir tarptautinėmis: Jungtinių Tautų Organizacijos programa, Pasaulinio banko, šios organizacijos vaikų bei gyventojų fondais. PSO leidžia specialius leidinius, skirtus

pasaulinei AIDS dienai. Juose siūloma naujų idėjų tiems, kurie jau dalyvauja kovoje su AIDS, kviečiami prisidėti tie, kas dar nepradėjo tokios veiklos.

AIDS diena pažymima ir nacionaliniu lygiu kiekvienoje šalyje. Tai dienai skirtus renginius organizuoja vyriausybė ir visuomeninės organizacijos. Labai pageidautina, kad juose dalyvautų ŽIV užsikrėtę ir sergantys AIDS žmonės, nes jie turi labai vertingos asmeninės patirties.

Lietuvoje AIDS šiuo metu dar nėra iš tų problemų, kurias žmonės laiko svarbiausiomis, tačiau Pasaulinė AIDS diena yra puiki proga pagalvoti, kaip apsaugoti save ir savo artimuosius nuo šios ligos.

Rūta MILINAVIČIŪTĖ

TIEMS, KURIE NEMĖGSTA VIEŠUMO

Neseniai Šeškinėje pradėjo veikti visiems respublikos gyventojams skirtas anoniminis pasitikrinimo kabinetas. Kaip teigia šio kabineto personalas, čia atliekami tyrimai leidžia diagnozuoti ar įtarti visas

pusė valandos, nors darbo laikas ribotas (nuo 15.30 iki 18.30).

Kabinete dirba kvalifikuoti gydytojai, bei turintis aukščiausią kategoriją.

Šių specialistų nuomone, ligoniai joki būdu neturi gydytis savarankiškai, nes tai tik komplikuoja ligą.

Geriausia būtų, jeigu žmonės, pajutę kažką negero, tuojau pat kreiptųsi į anoniminio pasitikrinimo kabinetą.

lytiniu keliu plintančias ligas, taip pat ŽIV infekciją. Nors paslaugos mokamos (tyrimo kaina priklauso nuo sudėtingumo), tačiau pacientų netrūksta, nes jų pasitikėjimą kelia visiškai anonimiškumas ir operatyvus aptarnavimas (rezultatai, išskyrus sifilio atvejus, sužinomi per valandą).

Kabinete lankosi įvairaus amžiaus žmonės, daugiausia - dvidešimtmčiai. Vienam pacientui čia skiriama

Ir tegu jie nebijo ateiti su savo partneriais.

GYDYTOJAI NORI PADĖTI VISIEMS.

Audrius LELKAITIS

Astoriaus nuotraukos

ANONIMINIO PASITIKRINIMO IR GYDYMO KABINETAS
Šeškinės 24, 10-oji suaugusiųjų
poliklinika

Saulius Čaplinskas

Tokia buvo pradžia

Tėlynys. Pradžia 17 numeryje.

Epidemiologiniai tyrimai visame pasaulyje padeda ligų paplitimo stebėjimui ir profilaktikai. Užkrečiamųjų ligų (joms priklauso ir lytinis keliu plintančios ligos bei ŽIV infekcija) atveju, taikant profilaktines priemones, labai svarbu nutraukti epideminio proceso grandinę, o tam reikia žinoti, nuo ko žmogus užsikrėtė ir ką galėjo pats užkrėsti. Taigi, mums reikia duomenų apie ŽIV infekciją Lietuvoje, galimybes jai plisti toliau, apie tai, kokiais būdais žmonės užsikrečia ir kt. Šiuos uždavinius labai apsunkina tai, kad, renkant epidemiologinę informaciją, reikia kalbėtis su žmonėmis apie labai intymius ir slaptus dalykus. Pavyzdžiui, pageidautina, kad pacientas pasakytų visus savo lytinius partnerius.

Įsikūrus Lietuvos AIDS centrui, reikėjo nuspręsti, kokią taktiką naudosime epidemiologiniams duomenims rinkti. Duomenys renkami, atliekant gyventojų tyrimus dėl ŽIV, o radus užsikrėtusius virusu žmones - aiškinantis, nuo ko jie užsikrėtė ir ką galėjo užkrėsti. Tokio darbo patirtis Lietuvoje jau buvo, nes daugelį metų renkami duomenys apie venerines ligas - sifilį, gonorėją. Tačiau dažniausiai žmonės buvo tiriami privaloma tvarka, o informacija apie jų lytinius partnerius neretai būdavo išgaunama grasinant baudžiamąja atsakomybe. Supratome, kad mūsų darbai tokie metodai netiks, nes civilizuotoje visuomenėje, gerbiančioje žmogaus teises, tyrimai gali būti tik savanoriški, o duomenis apie savo lytinius partnerius žmonės taip pat turėtų pasakyti savo noru, pasiškinus, kodėl to reikia. Turėjome nustatyti labai subtilią pusiausvyrą tarp dviejų dalykų: individo teisės į autonomiją bei privataus gyvenimo neliečiamumo ir sveikų žmonių teisės būti apsaugotiems nuo užkrečiamųjų ligų. Pavyzdžiui, jei vyras užsikrečia virusu, žmona ir kiti lytiniai partneriai turi teisę žinoti, kad jie turėjo kontaktą su virusu ir taip pat galėjo užsikrėsti. Jeigu nusprendžiama, kad visuomenės interesai svarbesni už individo, tai galima įstatymių priemonėmis priversti žmogų išsiti ir suteikti informaciją apie savo seksualinį gyvenimą. Pasaulio patirtis rodo, kad prievarta nepasiteisina, tačiau savanoriško žmonių bendravimo su medikais praktiškai nebuvo.

ŽIV tyrimai Lietuvoje pradėti 1987 m. Šiek tiek vėliau iš Maskvos gautoje instrukcijoje buvo išvardytos grupės žmonių, kuriuos privaloma tvarka reikia iširti dėl ŽIV. Tiek Tarybų Sąjungoje, tiek Lietuvoje buvo manoma, kad be prievartos AIDS epidemijos sustabdyti nepavyks. Pagal tą instrukciją žmonės buvo tiriami neklausiant jų sutikimo. Tačiau Pasaulinė sveikatos organizacija rekomenduoja kitus principus, kurių laikosi beveik visas pasaulis. Ir Lietuvos AIDS centras

nutarė atsisakyti prievartos su žmonėmis bendraujanti savanoriškumo principu. Nuo pat pradžių įgyvendinti šį principą nebuvo lengva. Susidūrėme su gan dideliu Sveikatos apsaugos ministerijos, medikų, visuomenės pasipriešinimu. Daugelis buvo įsitikinę, kad tereikia surasti ir izoliuoti užsikrėtusius žmones - ir viskas bus gerai. Tuo tikslu reikia prievarta patikrinti kuo daugiau rizikos grupės prisklausančių žmonių: homoseksualistų, prostitučių, narkomanų. Radus ŽIV užsikrėtusį asmenį - "išpešti" iš jo duomenis apie jo lytinius partnerius, surasti juos ir patikrinti. Ne kartą susilaukėme priekaištų iš ministerijos, kad nepakankamai aktyviai epidemiologiškai tiriamo ŽIV infekcijos židinius. Tokia reakcija nebuvo labai netikėta, nes AIDS epidemijos pradžioje panašių problemų kilo JAV bei kitose išsivysčiusiose šalyse. Dėl žinių stokos ir nepagrįstos baimės žmonės net fiziniai ausdorodavo su užsikrėtusiais ŽIV ar sergančiais AIDS, jų išsivadavę net tėvai. O Kuboje ir dabar užsikrėtę žmonės laikomi izoliuoti įstaigose, vadinamose profilaktoriumais, tačiau labai panašiuose į kalėjimus.

Lietuvoje visi ŽIV nešiotojai užsikrėtė lytinio keliu. Kai buvo rasti pirmieji užsikrėtę ŽIV asmenys, manėme, kad jų sveikatą turėtų tirti gydytasis gydytojas. O ieškoti užsikrėtimo šaltinių ir tirti kontaktus - epidemiologas. Tačiau paaiškėjo, kad daug geriau, kai abu darbus atlieka vienas gydytojas, nes pacientai linkę bendrauti su vienu žmogumi, kuriuo gali pasitikėti ir būti atviri. Informacijos konfidencialumo apie pirmąjį AIDS ligonį Lietuvoje nepavyko išsaugoti, nes medikai nebuvo pasiruošę tokiai situacijai. Praėjus porai metų, kitas ŽIV nešiotojas dėl traumos pateko į gydymo įstaigą ir pasisakė gydytojams, kad yra užsikrėtęs virusu, norėdamas perspėti juos apie pavojų. Negalime labai smerkoti gydytojų už jų neadekvačią reakciją (pacientas buvo skubiai išrašytas iš ligoninės) - galbūt jems trūko žinių, bet daugiau tokie dalykai neturėtų kartotis. Galime pasidžiaugti, kad informacijos slaptumo apie kitus ŽIV nešiotojus ir jų lytinius partnerius pavyko išsaugoti.

Taigi, bėgant laikui ir kaupiantis patirtį aiškėja optimalūs darbo metodai. Galutinis tikslas - kontroliuoti infekcijos plitimą. O tai galima padaryti tik tuomet, kai sukursime tokias sąlygas, kad žmogui būtų naudinga žinoti tiesą apie savo sveikatą. Vienas artimiausių uždavinių - atsikratyti bet kokios prievartos, pasiekti, kad žmogų būtų galima tirti tik jam sutikus ir prieš tyrimą viską išaiškinti. O jei žmogus užsikrėtęs virusu - įtikinti, kad jis perspėtų arba leistų perspėti gydytojui tuos žmones, kurie galėjo turėti kontaktą su virusu nešiotoju. Ateitis parodys, ar esame teisūs, pasirinkę tokį kelią.

Kodėl taip ilgai nerandame naujo ŽIV infekcijos atvejo

Jau visus metus Respublikoje nerandame naujų užsikrėtusių ŽIV asmenų. Kol kas esame išaiškinę 10 infekuotų žmonių. Ar tai atspindi realią tikrovę? Ko gero, ne.

Pirma, Lietuvoje, kaip ir daugelyje kaimyninių šalių ŽIV infekcija mažai išplitusi lyginant su tokiais šalimis kaip JAV. Susekti užsikrėtusį asmenį sunkiau ten, kur mažesnis infekcijos paplitimas.

Antra. Reikia, kad žmogus, užsikrėtęs ŽIV, pats norėtų sužinoti tai ir atvykti pasitikrinti. Kol kas, deja, situacija priešinga. Jam net geriau to nežinoti, nes niekas nevaržys jo poelgiu... (Veikia baudžiamasis kodeksas, kitų „prievaratos mechanizmai“.)

Trečia. Darome daug tyrimų dėl ŽIV (apie 40 000 per mėnesį), bet dauguma jų - sveikiems neužsikrėtusiems asmenims (donorams, neščiociams, stacionaro ligoniams ir t.t.).

Ketvirta. Kokia mūsų atliekamų tyrimų kokybė? Pasaulyje nėra 100% tyrimo tikslumo. Pas mus naudojamos sovietų gamybos testų sistemos. Tyrimo rezultatai priklauso ne tik nuo pačios sistemos, bet

ir nuo tyrimą atliekančio asmens kruopštumo, meistriškumo, testų sistemų transportavimo sąlygų. Šiuo metu neturime duomenų, jog mūsų naudojamos testų sistemos būtų blogos kokybės.

Ką darome, kad sužinotume savo darbo efektyvumą?

Testų pagalba pastoviai vertiname laboratorijų darbą, sekame naujai gaunamų testų serijų kokybę. Bandome keisti esamą situaciją - diegti anonimiškumą, naikinti baudžiamojo kodekso straipsnius, pažeidžiančius žmogaus teisių deklaracijos principus. Stengiamės sudaryti tokias sąlygas, kad užsikrėtusiems būtų pravartu žinoti apie savo ligą.

AIDS centro referens laboratorija įtraukta į PSO kontroliuojamų - konsultuojamų laboratorijų sąrašą. Artimiausiu metu laukiame jų konsultacinės pagalbos.

Kreipimės į PSO, kad atvyktų ekspertai ir įvertintų esamą situaciją Lietuvoje, bei padėtų planuoti mūsų artimiausius veiksmus.

Algimantas Trečiokas

TRUMPAI DRŪTAI

KONFERENCIJŲ METAS: AIDS centro vadovas Saulius Čaplinkas dalyvavo Frankfurte prie Maino vykusioje Pirmojoje Europos prostitučių konferencijoje, AIDS centro švietimo skyriaus vedėja Lina Šmidt - Hamburgėje vykusioje Homoseksualistų konferencijoje, dvi laboratorijos specialistės ir viena epidemiologė - Taline vykusioje tarptautinėje virusinių infekcijų problemų konferencijoje, gydytoja - laborantė Rasa Daina Visockienė - Baltijos šalių imunologų asamblėjoje Rygoje.

EILIJOTOS PERSPĖJIMAS: Žiemai artėjant, orams šaltėjant žmonės neretai traukia draugėn, idant šilčiau jiems būtų. Bet nepamirškite, ponai, nors šilumoj maionu kits kito kūną jausti ir švelniai susiglausti - nekokios gali būt tokelės, jei nenaudosite gumelės.

LIETUVOJE viešąją PSO ekspertai domėjosi ir AIDS problemomis Lietuvoje.

LAPKRIČIO 4 D. Lietuvos AIDS centro darbuotojų ir grupės Kauno medicū (iš Medicinos Akademijos ir Sveikatos skyriaus) susitikimo metu nutarta kurti AIDS centro padalinį Kaune.

KRYŽIAŽODŽIŲ MĖGĖJAMS: atsiverskite 15 puslapį.

PASAULINĖS AIDS DIENOS PROGRAMA

- Lapkričio 26 d. (antradienis)**
9⁰⁰-17⁰⁰ Svečių atvykimas ir registracija.*
Žurnalistų akreditacija.**
- Lapkričio 27 d. (trečiadienis)**
9⁰⁰-18⁰⁰ Svečių atvykimas ir registracija.*
Žurnalistų akreditacija.**
19³⁰ Šou koncertas „Prezervatyvo šventė“ Sporto rūmuose.
- Lapkričio 28 d. (ketvirtadienis)**
9⁰⁰-13⁰⁰ Susipažinimas su Lietuvos AIDS profilaktikos centro veikla.
14⁰⁰ Svečių paskaitos Antakainio poliklinikoje.
16⁰⁰ Konferencija „Stomatologija ir AIDS“ Raudonojo kryžiaus Vitražo auditorijoje (Tilto g. 11).
14⁰⁰-20⁰⁰ Ekskursija po Vilnių.
20⁰⁰ Diskoteka Kauno sporto halėje.
- Lapkričio 29 d. (penktadienis)**
9⁰⁰ Renginiai Kaune, Šiauliuose, Anykščiuose, Klaipėdoje, Panevėžyje, Marijampolėje, Trakuose, Kretingoje.
12⁰⁰ Krepšinio turnyras, skirtas Gruodžio 1 - aji. Atrankinės varžybos.***
- Lapkričio 30 d. (šeštadienis)**
10⁰⁰ Grįžimas į Vilnių.
12⁰⁰ Krepšinio turnyras. Atrankinės varžybos.***
13⁰⁰ Pietūs.
14⁰⁰ Ekskursijos.
19³⁰ Operos ir baletu teatras.
20⁰⁰ Videoprogramos jaunimui Vilniaus videokavinėse.
- Gruodžio 1 d. (sekmadienis)**
9⁰⁰ - 23³⁰ Per Lietuvos TV bus transliuojamas telemaratonas, skirtas Pasaulinei AIDS dienai.
10⁰⁰ Plakatu parodos atidarymas Dailės parodų rūmuose.
10³⁰ Konferencija „Lietuvos“ viešbutyje, skirta Pasaulinei AIDS dienai. Svečių pranešimai ir diskusijos.
12³⁰ Pietūs.
14⁰⁰ Krepšinio turnyras. Finalas.
16⁰⁰ Konferencijos tęsinys. Videoprograma.

* Svečių registracija vyks „Lietuvos“ viešbutyje.

** Žurnalistų akreditacija - Lietuvos AIDS profilaktikos centre (lapkričio 20 - 26 d.), Nemenčinės pl. 25/1, tel. 76 79 68; Sporto rūmuose (lapkričio 27 d.).

*** Krepšinio varžybos vyks Ryšinių rūmuose ir „Plastos“ salėje.

Visa informacija teikiama telefonais 35 04 65, 76 79 68.

ŽVILGSNIS Į PASAULĮ

* Pekino akupunktūros institute sukurtas naujas efektyvus AIDS gydymo būdas, kurio pagrindas - kinų tradicinė medicina: adalų terapija, terminis poveikis kūno taškams, jų deginimas ar smilkymas, vandens procedūros, įtaiga ir masažas, gydymų žolių ekstraktai, nužudantys AIDS virusą. Ekstraktų sudėtis įslaptinta, nors bandymai vyko dviejose JAV ligoninėse. Rezultatai patenkinami.

* Pietų Europoje, Artimuosiuose Rytuose, Azijoje ir ypač Afrikoje - į pietus nuo Sacharos - atkakliai plinta 1988 m. pasiebėta raudongalvė musė, kurios grėsmė žmonėms ir gyvuliams tolygi AIDS ligai. Iš kiaušinėlių, sudėtų net mažiausiame kūno įdreskime, išsirta lervos, mintančios gyvais kūno audiniais.

* 1990 m. JAV užregistruota 43 tūkst. susirgimo AIDS atvejų - 23% daugiau negu 1989-aisiais. PSO nuomone, šio dešimtmečio pabaigoje AIDS virusu bus infekuota apie 40 mln. žmonių. Dabar ši liga jau yra 154 šalyse, ir niekas negali pasakyti, kiek žmonių mirs nuo AIDS per artimiausius 50 metų.

* 9 iš 10 vaikų, užkrėtusių ŽIV, gyvena Afrikoje; didžiausias AIDS aukų skaičius bus Azijos ir Lotynų Amerikos šalyse.

* Iki šiol ŽIV virusu užsikrėtė 3 - 4 mln. moterų. Šios moterys pagimdė 1 mln. infekuotų vaikų; 4-iems iš 5-ių infekuotų vaikų liga išsivystys iki 5-ių metų amžiaus.

* Vienas gamtinis produktas, Armėnijoje nuo seno vartojamas gyvuliams gydyti, bandomas Paryžiaus Pastero institute kaip vaistas nuo AIDS. Jo veikimas panašus į AZT, bet neturi pašalinio poveikio. Preparatas negydo jau infekuotų ląstelių, tačiau apsaugo sveikas.

* Bandomas preparatas Alfa - interferonas, silpninantis ŽIV viruso poveikį žmogui. PSO pasiryžusi išbandyti šį preparatą Centrinės Afrikos miestuose.

* Londonas. Savo įnašą į vyriausybę kampaniją „Už saugų seksą“ įneša kai kurios stambios turistinės firmos. Nuo šiol tų firmų klientai kartu su kelialapiais į Viduržemio ir Lotynų Amerikos kurortus gauna po kelietą prezervatyvų pakelių. „AIDS epochoje mes turime nenulstamai rūpintis mūsų piliečių sveikata, juolab kad kai kuriuose šių šalių regionuose sunku įsigyti prezervatyvų“.

* Kačių AIDS. Kalifornijoje surastas kačių virusas, giminingas tam, kuris sukelia žmonių AIDS. Jis taip pat užmuša T-ląsteles. Kačių virusas yra senesnis už žmonių virusą ir tarp kačių plinta per įkandimus. Žmogui jis nepavojingas. Manoma, kad 5% JAV benamių kačių užkrėtos AIDS. Ar bus atrasta vakcina ir joms?

* Amsterdamas vietoje Bostono. Protestuodamas prieš JAV valdžios vykdamą įvažiavimo vizų išdavimo politiką, Harvardo universitetas Bostone atšaukė turėjusią ten 1992 m. gegužės mėn. įvykti tarptautinę AIDS konferenciją. Nutarta ją surengti liepos 19 - 25 d. Amsterdame. Nyderlandų valdžia jau skyrė 2 mln. dolerių konferencijai organizuoti. Priežastis, dėl kurios buvo pakeista konferencijos vieta - diskriminacine JAV įvažiavimo vizų išdavimo tvarka. Harvardo universiteto dekanas Harvey V. Freibergas apkaltino JAV valdžią nepagrįsta baime. Užsikrėtusiems ŽIV ir sergantiems AIDS žmonėms išduodama viza, galiojanti daugiau daugiausia 30 dienų. Visi įvažiuojantieji į JAV privalo pasitikrinti testu. Tie, kurių testo atsakymas teigiamas, išsiunčiami atgal. Dar 1987 m. tarptautinis Raudonasis Kryžius, PSO, homoseksualistų grupės atkreipė dėmesį į tai, kad tokia įvažiavimo vizų išdavimo politika yra moksliskai nepagrįsta.

Parėngė Placida URBIETYTĖ ir Jūratė ŠIAULYTĖ

PROSTITUCIJA - TAI DARBAS

Spalio 16 - 18 dienomis, Vokietijoje, Frankfurte prie Maino vyko Pirmasis Europos prostitučių kongresas. Jame dalyvavo apie 300 žmonių, iš jų 220 prostitučių ir buvusių prostitučių. Taip pat apie 80 medicų ir socialinių darbuotojų. Lietuvos AIDS profilaktikos centro vadovas Saulius Čaplinėkas, dalyvavęs kongrese, sutiko pasidalyti įspūdžiais.

- Prostitucių kongresas.... Lietuviui tai daugiau nei neįprasta. Kas organizavo šį renginį?

- Kongresą surengė Pasaulinė

- Tai pirmas Europos kongresas, bet panašūs susibūrimai vykdavo ir anksčiau. Štai buvo Šiaurės šalių prostitučių konferencija. Kitų metų rugsėjį numatyta pasaulinė konferencija Brazilijoje.

- Kokios problemos jaudina Europos prostitutes?

- Lietuvos piliečiui jos sunkiai suvokiamos. Kaip, pabakė viena dalyvė iš Olandijos, prostitucija tarsi raudona gija praeina pro žmogaus gyvenimą. Su įvairiomis jos formomis susiduria vos ne kiekvienas žmogus. Tai reiškinys,

ten dalyvavo kaip buvusi prostitutė.

-Vakarų Europos valstybių vyriausybių ir visuomenės reakcija į prostituciją kitokda nei pas mus. Kokia pagalba telkiama šios profesijos atstovėms?

Tai skamba tikrai keistai, mat Lietuvoje pagalba prostitutėms negirdėtas ir neįsivaizduojamas dalykas. Bet jei tokie žmonės (vyrai ir moterys) egzistuoja, tai gal geriau jų neatstumti. Visuomėnei daug naudingiau žinoti, kad jie propaguoja saugų seksą.

Europoje yra daug organizacijų, kurios vienija tiek prostitutes, tiek šios srities socialinius darbuotojus.

Lietuvoje ir Tarybų Sąjungoje prostitutėms nenaudinga registruotis, mokėti mokesčius ir panašiai, bet, logiškai galvojant, reikia šito siekti. Juk daug saugiau, kai žinai, kad rizikos grupė veikia kieno nors kontroliuojama.

- Vakarų Europoje ši rizikos grupė ne tokia jau pavojinga?

- Ten tokios problemos jau seniai išspręstos. Prostitutės net neįsivaizduoja darbo be prezervatyvo. Olandė, jau dvylika metų dirbanti „lange“, venerine liga sirgo tik vieną kartą, ir tai ją užkrėtė nuosavas vyras. Šis klausimas nekyla kalbant apie Vakarų prostitutes. Jis įgauna prasmę tik galvojant apie emigrantes iš Rytų Europos, Afrikos ar Azijos.

Jos nemoka dirbti, nežino taisyklių, kelia grėsmę visuomenei. Todėl šių šalių atstovės ir buvo pakviestos į renginį.

- Matyt, daug kas stebino šiame neįprastame kongrese?

- Keisčiausia, kad, nepaisant visoms konferencijoms ar kongresams būdingo dalykiškumo, čia vyravo šilta atmosfera. Net kalbos barjeras netrikdė nuoširdaus, nesavanaudiško bendravimo.

Tarp šių žmonių gali pasijusti geriau negu tarp kokių nors tarnautojų lediniais veidais.

- Lietuva, jei lyginsime su Vakarų Europa turbūt akmens amžiuje?

sveikatos organizacija, Vokietijos prostitučių organizacija „Hydra“, Vokietijos AIDS pagalba ir įvairios kitų šalių bendrijos. Jau vardijant organizatorius ir sponsorius aiškėja, kad tai nebuvo paprastas susibėgimas ar kažkokia egzotika. Daug kam gali atrodyti juokinga, bet tai buvo rimtas renginys. Bent jau stengtasi jį tokį padaryti. Suprantant visuomenės reakciją, o Vokietijoje prostitucija nėra toleruojamas reiškinys, kongresą bandyta kiek galima įslaptinti. Dalyviai gyveno įvairiuose viešbučiuose, susitikimas su žurnalistais vyko vienoje vietoje, posėdžiai kitoje.

- Ar pasisekė išvengti incidentų?

- Taip, šito pavyko išvengti. Visuomenė ir žurnalistai elgėsi mandagiai. Kongreso eigos filmuoti neleido, su spaudos atstovais buvo bendravama tik preskonferencijoje. Kai pasakiau, kad esu iš Lietuvos, suteikė šiokių tokių teisių. Nors posėdžių nefilmavau, bet teko daug bendrauti su dalyviais, kalbėjau ir su prostitutėmis, ir su socialiniais darbuotojais.

- Gal trumpai apie patį kongresą.

- Jis prasidėjo nuo nedidelio nesupratimo. Prostitutės pareiškė, kad nori savo problemas svarstyti vienos, tiksliau išsiaiškinti vieni, nes dalyvavo ir gėjal-prostitutės (šiai žmonių grupei sunku surasti lietuvišką pavadinimą - aut.past.). Konfliktą greitai išsprendė. Vyko bendras posėdis, vėliau visi dirbo grupėmis, o uždarymas vėl buvo bendras. Vakienės metu vėl visi galėdavome bedrauti.

- Ar tai pirmas toks renginys?

atsiradęs, žiloje senovėje ir išlikęs, iki mūsų dienų. Jo neįmanoma užgniaužti ir, turbūt, daug geriau pripažinti jį tokį, koks jis yra. Pagrindinė problema ta, kad prostitucija neįteisinta kaip amatas. Prostitutės neturi kreditinių kortelių, draudimų, garantijų. Tai Vakarų Europoje nemaža socialinė skriauda. Šis renginys - savotiška

politinė demonstracija. „Prostitucija turi būti pripažinta normaliu darbu“ - sako kongreso dalyviai.

- Ar dalyvavo vien europiečiai?

- Dalyvių sąrašas tikrai platus. Dauguma - iš Europos, bet buvo ir Afrikos, Amerikos, Azijos (Tailando) atstovų.

-Vielems žinoma, kad prostitucija klesti ir Rytų Europos šalyse. Negi nebuvo dalyvių iš šios Europos dalies?

Buvo Čekijos ir Slovakijos, Maskvos, Lietuvos atstovai.

- Lietuvaltė Europos prostitučių kongrese. Tai, turbūt, didelė stalgmena?

- Taip, tai daug kam netikėta. Dėl suprantomų priežasčių nenoriu apie tai kalbėti. Galiu pasakyti, kad ji

- Pirmiausia reikia tiek mūsų, tiek tų merginų pasitikėjimo. Niekas nežino nei jų skaičiaus, nei problemų. Sunkiausia įveikti šią užtvaną. Aš kalbu tik apie moterų prostituciją. Vyrų prostitucija Lietuvoje nesuvokiama ir baisus daiktas. Apie ją kalbėsime, kai panaikins baudžiamąją atsakomybę už homoseksualius santykius. Galime pasimokyti iš suomių. Ten įsikūrusi anoniminė telefoninė pagalba prostitutėms. Nuo panašių konsultacijų ir reikėtų pradėti. Šį tą mes jau padarėme. Šeškinės poliklinikoje veikia anoniminis gydymo kabinetas, tiesa, mokamas, bet tai mūsų laikais tik telkia didesnę pasitikėjimą.

- Galbūt reikia šviesti žmones?

- Net bolševikai sakė, kad reikia eiti į mases. Štai šiame kongrese buvo pabrėžta, kad nemažą įtaką prostitutėms gali turėti moterų organizacijos. Vakaruose tai praktikuojama. Pavyzdžiui,

Antverpeno prostitutės palaiko glaudžius ryšius su tenykštėmis moterų draugijomis. Ir tai iš tiesų labai naudinga. Svarbu nesukubėti smerkti. Nevertėtų užmiršti ir XX amžiaus maro - AIDS. Ši problema verčia kuo greičiau susidomėti prostitucija besiverčiančiais žmonėmis - kurti organizacijas ar kažką panašaus. Jokių būdu ne amoraliais tikslais, o kad šie žmonės galėtų apsisaugoti patys ir apsaugoti savo klientus. Aišku ir kita

- prostitutėms galima padėti tiek, kiek jos pačios to nori. Reikia išsiaiškinti jų problemas ir ieškoti bendrų kelių.

Šia optimistiškiau nutelkiančia mintimi ir baigiamė mūsų pokalbį apie Vakarų Europą, Lietuvą ir Pirmąjį Europos prostitučių kongresą.

Kalbėjosi
Rasa KARALIŪTĖ

INVALIDŲ PAŽINČIŲ SKYRELIŠ

Skyrelyje gali skelbti žmonės, turintys įgimtų fizinių trūkumų ar tiesiog nelaimingų atsitikimų metu tapę invalidais (netekę rankų, kojų, akli, kurti ir t.t.).

Pažinčių skelbimo sąlygos gan paprastos. Panorėjusieji skelbti pažinčių skyrelyje atsiunčia mūsų redakcijai skelbimo tekstą, taip pat nepamirškite nurodyti savo tikslią pavardę, vardą ir adresą. Už šiuos skelbimus pinigų mokėti nereikia!

Norintieji sužinoti pasiskelbusiojo asmens adresą atsiunčia į redakciją tuščią voką su užrašytu savo namų adresu ir nurodo, kurio pasiskelbusiojo asmens adresą norėtų gauti. Šį adresą mes jums atsiųsime į namus. Pinigų mokėti taip pat nereikia. Na, o jei norite, galite pervesti bet kokią pinigų sumą į AIDS profilaktikos centro sąskaitą Nr. 04121023 Soc. banko Vilniaus m. Žirmūnų skyriuje.

11. Man 42 metai. Ūgis 178 cm. Lieknas, šviesiaplaukis. Gyvenu mieste. Esu 2 grupės darbo invalidas, bet dirbti fizinį darbą galiu. Noriu susipažinti su tokio pat likimo mergina ar moterimi - 2 ar 3 grupės invalide, iki 38 metų amžiaus. Pageidaučiau, kad ji vaikščiotų ir galėtų dirbti nors nelabai sunkų darbą.

RAUDONASIS KRYŽIUS, VISUOMENĖ IR AIDS

Šių metų rugsėjo 16 - 21 dienomis Alma Atoje vyko tarptautinis seminaras „Raudonasis kryžius, visuomenė ir AIDS“. Pagrindiniai organizatoriai - Sovietų Sąjungos ir Kazachijos Raudonojo kryžiaus ir Raudonojo pusemėlio draugijos. Šiame seminare dalyvavo ir atstovai iš mūsų Respublikos. Tai Aldona Švilpienė, Lietuvos Raudonojo kryžiaus respublikinio komiteto skyriaus viršininkė, bei Saulius Čaplinskas, AIDS centro vadovas.

Seminaro paskaitų metu dalyviai buvo supažindinti su tuo, kas vyksta Sovietų Sąjungoje, atskirose jai jau nebepriskiriamose Respublikose, užsienio šalyse. Darbas vyko ir sekcijose: „Jaunimas ir AIDS profilaktika“, „AIDS ir žmogaus teisės“, „Medicininė ir socialinė pagalba infekuotiems ir sergantiems AIDS“.

Šiam seminarui buvo labai rimtai pasiruošta. Seminaro dalyviai galėjo gauti visą juos dominančią medžiagą. Buvo daug vertimų iš „Amerikos raudonojo kryžiaus“, leidinių.

Raudonojo kryžiaus veikla tiek visame pasaulyje, tiek ir Lietuvoje labai plati. „Amerikos raudonasis kryžius ypač daug yra nuveikęs organizuojant AIDS profilaktiką, - pasakoja A.Švilpienė, - Stengėmės ir mes. Tačiau dėl kuklių galimybių, galėjome tik išleisti plakata, kalendoriuką ir lipduką AIDS tema. Manau, ne tai svarbiausia“.

Daktarui J.Šapokai, Raudonojo kryžiaus draugijos Respublikinio komiteto pirmininkui, ir jo kolegai gimė nauja mintis. Šveicarijos raudonasis kryžius ruošia jaunus instruktorius, kurie ir skleidžia AIDS profilaktikos žinias tarp savo bendraamžių. Tad kodėl gi nesikreipus į kolegas šveicarus ir nepaprašius jų šios pagalbos? O pas mus gi yra daug entuziastingo ir žingeidaus jaunimo: tai ir skautai, nuo pat savo veiklos atkūrimo talkinantys Raudonajam kryžiui, ir kudirkaičiai, pamažėl įsijungiantys į šią veiklą. O gal ir dar atsirastų gražaus jaunimėlio, norinčio ir sugebancio dirbti tokį darbą? Tad, jei ką sudomins ši idėja - nesinauskite. Dar šiais metais bus aišku, kas atvyks mums padėti įdiegti naują mokymo metodiką: šveicariai, norvegai, o gal ir švedai. Džiugu, kad mezgasi glaudesni kontaktai tarp AIDS centro ir Raudonojo kryžiaus. Ta pradžia galėjo būti gerokai anksčiau:

Šauliui Čiaplinskiui labai norėtųsi, kad kuo daugiau įvairių visuomeninių organizacijų, partijų ar judėjimų neužmirštų ir AIDS. Net vienas kitas žodis, išsprūdęs iš įvairių tribūnų būtų labai svarbus. Juk lašas po lašo - ir akmenį pratašo. Tad, tikriausiai, ne veltui šių metų Pasaulinės AIDS dienos devizas: „Dalintis atsakomybe“.

Lina ŠMIDT

TARPTAUTINIS SEMINARAS TALINE

Spalio 14 - 15 dienomis Taline vyko tarptautinis seminaras, skirtas

virusinių infekcijų problemoms. Jame dalyvavo atstovai iš Švedijos, Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos bei Rusijos. Kalbamės su šio seminaro dalyve Edita APUOKIENE.

- Kokie klausimai buvo svarstomi šiame seminare?

- Pirmąją seminaro dieną buvo skaitomi pranešimai, skirti virusinių hepatitų bei ūmių respiratorių ligų problemoms. Iš klausėme pranešėjus iš visų dalyvavusių šalių. Mūsų

specialistų dėmesį ypač patraukė Helsinkio universiteto virusologijos skyriaus profesoriaus Vacherio, gydytojos Vasilenko iš Talino, to paties Helsinkio universiteto departamento gydytojo Pochiantelto pranešimai. Paklausius šių pranešimų apie virusinius hepatitus, buvo tikrai liūdna - tokioms problemoms mūsų medicinoje skiriama labai maža dėmesio. Kai kurie virusiniai hepatitai (Hepatitis C) pas mus visiskai nedidžiaujami, o užsienyje - jie gydomi. Mes dar kartą įsitikinome, kokie esame atsilikę šioje medicinos srityje.

- Kokią vietą seminare užėmė AIDS problemos?

- AIDS klausimams seminare buvo skirta visa antroji diena. Sužinojome apie dabartinę AIDS situaciją visose Baltijos šalyse bei Rusijos dalyje - Sankt Peterburge.

- Įdomu, ką apie AIDS situaciją Lietuvoje išgirdo užsieniečiai?

- Mūsų pranešimas vadinosi „AIDS profilaktikos organizavimas Lietuvoje“. Mes papasakojome apie visą Lietuvos AIDS centro nuveiktą darbą nuo pat jo įkūrimo. Pranešimas buvo tikrai šiltai sutiktas. Sužinojome,

kad palyginti su Latvija, bei Estija, Lietuvoje yra daugiausia nuveikta AIDS profilaktikos srityje.

- Su kokiomis nuotakomis grįžote iš seminaro?

- Visi mes žinome, kad konferencijos yra svarbios ne tik savo naujomis teorinėmis žiniomis - patys svarbiausi darbai nuveikiami užkulisiuose. Taip įvyko ir šį kartą. Su suomiiais aptarėme mūsų specialistų tobulinimosi jų virusologinėse laboratorijose galimybes. Tai mums labai aktualu, nes Lietuvoje virusologija, kaip minėjau, atsilikusi, ir mes turime kuo skubiau pasivyti kitas šalis virusologinių tyrimų srityje.

Su Helsinkio universiteto virusologijos departamentu bei to paties miesto nacionaline laboratorija susitarėme dėl konkretaus bendradarbiavimo AIDS srityje. Be to, jie žada ir materialinę pagalbą.

Buvo malonu išgirsti, jog nor suomių jau daug metų padeda estams tobulinti AIDS profilaktiką. Lietuvoje ši profilaktika yra pasiekusi daug aukštesnį lygį. Iš savo patirties mes jau daug ką turime papasakoti užsieniečiams. Manau, galime teigti, kad kai kuriose srityse beveik neatsilikame nuo kitų Europos šalių.

- Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi Marius GRADAUSKAS

Nuotraukose: Talino profilaktinės medicinos instituto direktorė profesorė L. S. Primiagė - šio seminaro organizatorė. Konferencijos darbo metu.

Įkurta Baltijos šalių imunologų asociacija

„AIDS kronikos“ korespondentas Marius GRADAUSKAS kalbėjosi su AIDS centro laboratorijos gydytoja laborante Rasa DAINA VISOCKIENE.

Spalio 25 - 26 dienomis Jūrmaloje vyko Baltijos šalių imunologų asamblėja. Joje dalyvavo apie 50 specialistų iš Baltijos šalių. Tarp jų buvo ir Lietuvos delegacija.

Pirmąją asamblėjos dieną buvo skaitomi pranešimai, kuriais supažindinta su Baltijos šalių imunologijos laboratorijų darbu, o antrąją - įkurta Baltijos šalių imunologų asociacija, kuriai laikinai vadovaus Latvijos profesorius V. Sočnevas. Po trejų metų vadovavimą asociacijai perims Lietuvos imunologijos instituto direktorius profesorius Tamošiūnas. Asociacijos būstinė keis savo darbo vietą, kai keisis jos vadovas. Taigi po trejų metų asociaciją persikels iš Frygos į Vilnių. Ypač didelio dėmesio susilaukė asamblėjos svečias - Pasaulinės imunologų asociacijos prezidentas profesorius iš Norvegijos B. Natvigas.

Įkurtoji asociacija tą pačią dieną buvo pakviesta į Budapeštę rudenį vyksiančią Pasaulinę imunologų konferenciją. Į Vengriją važiuos penki Lietuvos atstovai.

Už lango įkyriai krapnoja rudeninis lietus, vėjas beldžia beržo šakomis į šlapčią stiklą. Baigėsi bobų vasara. Sėdime su Stase virtuvėje ir gurkšnojame saldžią kavą. Stasė ką tik grįžo iš mokyklos, kurioje dirba, ir pasakoja įdomias istorijas. Ji labai mėgsta taip paplepti: prie kavutės, kai niekas nerūpi, kai vaikai, pamokas pruošę, kieme žaidžia. Ko Stasei rūpintis? Bet staiga nei iš šio, nei iš to ji atsistūsta:

- Oi, tie vaikai vanagai. Gerai dar, kad tik du. O kiek galėjo būti - vaježau! - suslima už galvos.

„Nagi, nagi!“, - pagalvoju aš. O balsu išitariu:

- Tai ką, Stasele, abortai?

- Buvo tokių dalykų, - sako ji, ir jaučiu, kad tuoj išgirsiu dar vieną, kvapą gniauziančią gyvenimišką dramą.

Stasė (gyvai, su užsidegimu): Palauk, kada tas buvo?.. Jau turėjau vieną vaiką (dukrą - aut.past.). Praėjo tik trys mėnesiai po gimdymo ir vėl pastojau. Na, galvoju, viskas! Bet aš turėjau tokių gerų užsienietiškių tablečių. Viena moteriškie įdave, sako, suvalgysi vieną, ir vaiko - kaip nebūta. Bet, galvoju, reikia dar su tėvais pasitarti. Nuvažiuoju pas tėvus, dar tada mano tėvukas buvo gyvas, ir sakau, kad laukiuosi. Tėvas su motina pasiūto šaukti: „Jei nemokat pi... tai nepi...tės. Vaikas mažas, o tu vėl su pilvu, ką tu sau galvoji? Ar tu tiek sveikatos turi?“

O mano ta sveikata iš tikrųjų tokia tėra. Aš išsigandau: taip puola, taip puola! „Mes pinigų neduosim, galėsi pasiūsti su tais savo vaikais!“ Išėjau pasivaikščioti į mišką ir išgėriau tą tabletę. Parėjau, o tėvas su motina sako: „Žinai, mes aptarėm, paauginsim dukrytę iki kokių trejų metų, o paskui ir gyvenk su abiem.“ O aš jau - viskas! Bet galvoju, gal nieko, gal nepaveiks ta tabletė. O ir su vyru tuos dvejus metus gerai sugyvenom... Nuėjau plauti vystyklų, ir staiga - „pakšt“, šoną kažkas suplovė, aš iš karto ir supratau. Taip ir baigėsi. O kadangi tik porą mėnesių nėščia būdavau, tai ir į daktarą nereikėjo kreiptis.

Na va, toks pirmas kartas buvo (atsistūsta).

O paskui... jau turėjau du vaikus, sūnui buvo treji metai, ir aš vėl pastojau. Galvoju - gimdysiu. Viskas gerai.

O kai su sūnum vaikščiojau nėščia, mano Zigmis (vyras - aut. past.) išėjo iš proto - susirado k...vą, atsiprašant,

A. KRIŠČIŪNAS

Purvinas

RUDUO

parėjęs nieko nepadėdavo. O aš nėščia baisiai vėmiau. Jezus, kiek aš vėmiau - nuo ryto lig vakaro. Prant nieko negalėjau. Pareisiu, būdavo, iš darbo, užuodžiu maisto kvapą - iš karto „ū-a-a-e“ (rodo, kaip vemdavo). Įlendu į lovą - patalynė smirdi - Zigmis kiurai prisigėręs, prisirūjęs pas tą bobą... Toks kvapas! Aš atsargiai užsikioju, antkoldos nejudindama, galvą iškišu ir bandau užmigti. Iki pat septynių mėnesių taip. Aš krepšio nebepanešiau tuščio - tiek buvau nusivėmusi - ką suvalgau, tą išvarau. Ir dar miegas pradėjo imti. Nuėjau pas daktarę, sakau: „Ką daryti? Vemiu nesustodama, vaikščiodama miegu. Dirbu logopediniame, atskiram kambarėlyje, nueinu į darbą, atsisėdu, pasiremiu ant stalo - ir nebėr manęs. Darbo pabaigą pramiegodavau! Paskui nusinešiau žadintuvą, kad žinociau, kada namo reikia eiti.“

Mokykloje reikia praeit pro tualetą, negaliu - taip vimd. Įsitačiau raštinėje tokią geležinę dėžę su dangčiu. Tik praėjau pro tualetą, greit į raštinę, į tą dėžę - „ū-a-a-e“. O kiek su biuleteniu buvau, kiek ligoninėje gulėdavau. Siaubas! (išraiškina galvą akis). Aš jau tiek buvau įsibaiminus to nėštumo, kad negalėjau ir pagalvoti.

Ir štai vėl pastojau. Zigmis pasidarė kaip šilkintis: gali drąsiai „suputi“, nereikia saugotis. Alkoholiškai ko daugiau reikia? Na, vaikelį, galvoju, gal tikrai pasitaisys,

gai nori to vaiko? O jis nieko nesako, ar nori, ar nenori: kad jau bus, tegul būna.

O po pusantro mėnesio vėl pradėjau vemti. Vėl viskas pykina, vėl blogai. Vyras pareina namo aludė prisidėjęs tų čeburėkų, ne čeburėkų... o tų žalčių - šaštykų. Su svogūnais, su pipirais... Pareinu aš namo, pradarau duris - smarvė, eina pro šaį, truputį susijudina -

smarvė. Jezusmarija, vėl aš vemiu baisiausiai. Atsiguliuoju į ligoninę, pragulėjau gal dvi savaites. Bobos sako: „Varsiene, Varsys ateina.“ Aš iš karto „ū-a-a-e“. Vien tos pavarės bijodavau, garbės žodis! Iš karto į tualetą iėkdavau.

O kol gulėjau ligoninėje, Zigmis vėl susirado kažkokią bobą. Galvoju, vėl viskas prasidės iš pradžių - vėl mane trankys, vėl mane daužys. Ne gyvenimas, o kančia. Valgyti virti negaliu. Pati valgyti negaliu, matyti, kaip jis valgo, negaliu. Nei televizoriaus žiūrėti negaliu. Jis įsijungia „ant viso balso“, nes yra priekurtis, man jau virpa visa širdis, visur virpa, sakau: „Zigmi, prisuk televizorių, būk geras.“

- Nenori - neklausykis!

„Nenori - neklausykis!“ Juk nori nenori turi klausytis. Siaubo naktis!

Bet ką darysi, kančiu. O jis pradėjo vėl sakyti: važiuoju į senamiestį pas tą bobą... Tada pagalvoju: eisiu žaltį, pasidarysiu abortą. Pasakiau jam.

- Seniai laikas, - sako.

O jis jau tiek davėsi, tiek plakėsi, galvoju, vieną gražią dieną pabėgsiu. O kur aš su trim vaikais dingsiu? Kokia ta mano algė? Juk prapsulius.

Nuėjau į ligoninę, sumokėjau 5 rublius - ir pasidariau. Tik pareinu - mamalė skambina:

- Stasele, tu nieko nedaryk, tėvelis nuėjo pokaičio miegoti ir susapnavo sapną: atbėgo labai graži mergytė, garbanotais šviesiais plaukais, su baltu kaspiniu, apsikabino mane, apsikabino senutį ir pradėjo šaukti: „Babyte, senuti, gelbėkit!“

B... man kaip su peiliu į širdį! ir nuo tada kiekvieną naktį: tik užmerkiu akis - ant palangės sėdi vaikas. Tik užmerkiu akis - vaikštau po Kauną, po Rygą po parduotuves, ieškau tai naktinių marškinukų, tai kokių rūbėlių, rengiu tą vaiką, prausiu, valgyti verdu. Kai tik užmingu, man prisideda didžiausi darbai. Vaikštau, ieškau drabužių, o vaikas sėdi pilkas ant palangės, o aš neturiu nei vieno drabuželio, nei vieno vystyklėlio. Beveik išėjau iš proto. Mieste pamatydavau kokią mažą mergaitę šviesiais plaukais, man atrodydavo, kad ta yra manoji. Aš ir į miestą nebedavau, prašydavau, kad Zigmis ar kaimynai ko parneštų.

Pradėsiu nuo to, kaip atsirado mano nuostabus sūnus.

Santykiuoti pradėjau nuo 14 metų, po truputį į šitą pasaulį vedama savo dabartinio vyro.

O pradėjau viską iš meliės. Iš pradžių mes viską atlikdavom ne iki galo. Prasidėjo stiprūs spazmai. Nuo jų alpdavau. Teko viską atlikti iki galo. Ar saugojomės? Beveik ne. Nes nėra tokių galimybių mūsų šaly. Prezervatyvai... kažknip žema. Tačiau po santykių aš viską gerai išsiplaudavau. bet kartą pastojau. Reikėjo kažką daryti. Pradėjau anksti rytais bėgti iki nugriuvimo. Persileidau. Tas baisiai daug nervų ir miego naktų kainavo. Bet nuo lemties nepabėgsi: po kiek laiko vėl pastojau. Mintyse sau tvirtinau: „Ne, to negali būti“. Sirgau, bet kažkaip keistai. O dar po mėnesio diskotekoje nuolpau. Tada prisiverčiau nueiti pas ginekologę Juzvik. Nežmoniškai bijojau eiti: maniau, šibers, išvadins paleistuve. Ne. Pirmas noras, kai sužinojau, kad esu nėščia jau du su puse mėnesio, buvo nusizudyti. Tada pirmą kartą supratau, kad galu netekti mamos, draugų. Ir pirmą mintis buvo - abortas. Parėjusi namo ligai svarsčiau. Juk man 15 metų buvot! Bet pasiryžau viską pasaukoti. Tada aš dar iki galo nesupratau, ką aukoju: jaunystę, draugus, išvykas...

Penkiolikos metų ištekėjau už savo vaiko tėvo. O vasarą į pasaulį atėjo Jis, mano

mažas, rėkiantis, amžinai alkanas skausmas. Skausmas užsimiršo, o liko Jis, turį aš dabar dievinu, myliu, kuris jau „mama“ vadina, puiliom rankutėm apsikabina. Ir tik dėkoju Dievui, kad patekau būtent pas ginekologę Juzvik: ji man padėjo išsaugoti vaiką, ji mane stebėjo, kai vaikščiojau nėščia, ji man daug padėjo.

Jaučiau, kad baigiu išprotėti. O mama dar iš paskos vaikšto ir barasi: „Tu dar mažai dirbi, kodėl valgyt neišvirta, plauk du kartus per dieną grindis...“ Vyras grįžta ir pradeda: „Noriu valgyti, noriu miegoti.“ O aš naktį nemiegoju, dieną nėra kada prisėsti. Kodėl jis man nepasiūlo pamiegoti? Tik kai į isteriją iš nuovargio krisdavau, tada

vaikina. Prasidėjo šnekos. Vadinaisi, jei esu ištekėjusi, tai negaliu su niekuo nei pasivaikščioti, nei pasišnekėti, nei į vieną suola atsistėti. Jų nuomone, aš jau nebe tos rūšies žmogus. JIE - jauni, o AŠ - ištekėjusi - vadinaisi, antros klasės. Tai ne mano draugu, o pašalinį nuomontė.

Po to įvyko dar viena neįsimė: mano sūnus dar sėdėti nemokėjo, kai vėl pastojau. Nėbuvo kitos išeities, kaip daryti abortą. 16 metų būčiau antrą vaiką pagimdžiusi. Ligoninėje po abortu kritau į isteriją ir nevitį. Du kartus nuolpau. Tos purvinos sienos, šlapi gydytojų veidai, keiksmažodžiai. Žudiko profesija ir žudiko dalia.

Dar daug visko buvo po to. Bet tai jau tik mano tragedijos ir komedijos. Dabar mano benitinkai beveik pusanturį, man - 17. Ir jeigu kas mane paklaustų, ką tu darytumk dabar, jei grįžtum į savo 14 metų, atsakytčiau: palaukčiau bent iki 17 metų, nes tai, ką praradau, aprašyti neįmanoma, nes visa tai tik širdy. Visą atstoja man vaikas. Bet kai būnu be jo, jaunimo būry, mirti norisi.

P.S. Vardo nepasirašau, nes nenorėčiau, kad mano mama kada nors tai sužinotų.

UŽPREZERVAVIMAS?

Kažkaip žema...

O po didelio džiaugsmo ateina dideli vargai. Kai sūnui buvo maždaug 3 mėn., vėl mama į mane pradėjo žiūrėti kaip į šlamštą, prasidėjo pyktiniai su vyru. Ir tas noras išleisti kur nors, toliau nuo šito beprotnamio. Čia aš tapau tarsi mašina visko iškart: skaibimo, meczjimo, virimo, picno gamybos, tvarkymo, stūvimo, plovimo... Ir visą laiką viena!

susiprotėdavo duoti man 2 valandas papildomai nomgti.

Vienintelis poilsis nuo viso šito buvo vakarinė. Net kai kurie mokytojai pykdavo, sakydavot: „Ko tu čia atėjai - pabendrauti ar mokyti?“ Turbūt vis dėlto pabendrauti. Netekau daug draugų, nes jiems dar vėjai galvoj, o ne mano problemos. Susiradau vakarinėje draugų, bet dažniausiai tai

A. Kriščiūnas

PURVINAS RUDUO

Stasė patyli, gūrksteli kavos, paskui šyptelė:
- Aš jauna visai buvau tamsuolė. Mane mama taip auklėjo, jog dar dešimtoj klasėj maniau, kad vaikai atsiranda iš pasibučiavimo. Vienas vaikėzas mane pagavo ir pabučiavo į lūpas. Kiek aš verkiau! Tėtėi pasisakiau, kad aš jau esu „su vaiku“. Tai man tik tada tėtis išaiškino, kad nuo pasibučiavimo vaiko nebūna, bet kad negalima bučiuotis, nes paskui gali ir ko daugiau užsinorėti. Tik tąkart aš sužinojau ką reikia padaryti, kad vaikas atsirastų.

Stasė juokiasi pati iš savęs, o man rūpi jos abortai.

- Tai kaip jūs su vyru saugojotės? Pastojimo?
- Kaip saugojotės? Jezusmarija, kaipgi saugosies? Dėl to taip ir išeidavo, kad nesisaugojom. Jis nepabalgdavo paprasčiausiai. O prezervatyvai? Juk aš jam neužmausiu to prezervatyvo! Intelligentui gali užmaiti, o muzikui - neužmausi. Jis žinai ką pasako: „Man su prezervatyvu - kaip medų per stiklinę laižyti. Man su tokiais dalykais nereikia. Aš galiu nueit pas k... ir gausiu be prezervatyvo.“ Tokia psichologija.

Ir dar vienas dalykas, kurio aš nežinojau: kad su tuo pačiu, atsiprašant, pimpliu negalima „įlenkti“ du kartus. Reikia nusiplauti būtinai, nes sperma gyva palieka. O jis apsilavo su skudurėliu ir ryta vėl lipa. O tu valyk kiek nori, o iš tų „skūrelių“ gali neišvalyti. O man taip ir būdavo: Grynai per neapsiplovimą. Ir gydytojai sakau: „Na, jezusmarija, juk saugomės ir viską, na kaip tie vaikai atsiranda?“ Ji ir sako: „Saugotis gali, bet žiūrint kaip...“

Vieną kartą, kaip ten buvo, kaip nebuvo, kad aš Zigmui sakau: eik tu š... be prezervatyvo, sakau, neduosiu ir viskas, kiek aš čia galiu rakinėti save, ir sveikatos jau nebėra. Žinok, ir užmovėm tą gumelę. Paskui ištraukiam - gaislas klaurasi! Gumelė kabo, o tas išlindęs. Na ir gumelė!

Juokiamės abu, baigiam gerti visai atvėsusią kavą, o paskui ateina Stasės sūnus ir praneša:

- Mamytė, tėvelis vėl girtas parėjo.
Stasė sako: na, man jau metas, - ir išėjia. Aš dar kiek pasėdžiu, paskui išplaučiu puodukus, nueinu į miegamąjį ir, žiūredamas į savo miegantį sūnelį, pagalvoju: „Ne visiems šiame pasaulyje yra vietos...“

Spalio 19 dieną per Lietuvos radijo antrosios programos „Studijos R“ laidą paprašėme paskambinti visus norinčius ir pasakyti, ar jie toleruoja abortus, ar ne.
Per valandą pavyko pasikalbėti su 70 klausytojų.

Štai kokie rezultatai:

Pasišnekėjus paaiškėjo, kad:

„Už“ abortus pasisakė 21 vaikas ir 19 merginų.

„Prieš“ abortus - 18 vaikų ir 12 merginų.

PONIOS IR PANELĖS

Nepraleisite savo šanso!

Jokio skausmo, jokio pavojaus, jokios baimės!

Tik pas mus patikrinimas dėl nėštumo - malonus pasivaikščiėjimas!

Jums tik reikia atnešti savo šlapimą ir mes jums telefonu pranešime tyrimo rezultatus.

Mūsų adresai:

Vilnius, Molėtų pl. 40, 349 kabinetas. Tel. 35 02 16.

Vilnius, Šeškinės 24, 257 kabinetas. Tel. 46 86 63.

TRUMPAI DRŪTAI

PASALYJE per metus padaroma apie 30 mln. abortų. 7 mln. - Sovietų Sąjungoje.

KASMET Lietuvoje gimsta apie 60 tūkst. naujagimių. Abortų padaroma 40 tūkst.

KANADOJE, turinčioje daugiau kaip 60 mln. gyventojų, per metus padaroma 80 tūkst. abortų. Lietuvoje - 3,7 mln. gyventojų - 40 tūkst. abortų.

SOVIETŲ Sąjungoje tik 5% moterų vartoja tabletes nėštumui išvengti. Spirales naudoja tik 15% moterų.

KIEKVIENAS abortas sveikatos apsaugai kainuoja apie 100 rublių.

DAUGUMA mūsų moterų neturi ir supratimo, kad yra daug švelnesnių nėštumo nutraukimo metodų. Tai - miniabortas. Jis daromas su minimalia intervencija įprastoje moterų konsultacijoje. Gydytojas ginekologas nesudėtingu plastmasiniu antgaliu ir vakuuminiu aparatu tai atlieka per keletą minučių.

NĖŠTUMA galima nutraukti ir visiškai be jokio akušerinio įsikišimo. Tai tapo įmanoma atradus 7 dešimtmečio pabaigoje prostaglandiną. Šis hormonas priverčia susitraukinėti gimdos raumenis, ir vaisius išstumiamas.

Renkuosi gyvybę

JŪS - NĖŠČIA. KODĖL MANOTE, JOG VIENINTELĖ IŠĖITIS, NORINT ATSIKRATYTI NEPAGEIDAUJAMO VAIKO, - ABORTAS?

JEI JUS SLEGIA NEPAGEIDAUTINAS NĖŠTUMAS, ATSIMINKITE, KAD ESATE NE VIENA. DIEVAS RŪPINASI JUMIS IR JŪSŲ DAR NEGIMUSIU VAIKELIU.

IR DIEVO VALIA, KAD ŠIOJE SUDĖTINGOJE SITUACIJOJE JŪS PASIRINKTUMĖT GYVYBĘ, O NE MIRTĮ.

JIS TIKRAI NUTIES JUMS IŠSIGELBĖJIMO KELIĄ, PADĖS JUMS IR JŪSŲ KŪDIKIUI. O GALBŪT KOKIA NORS BEVAIKĖ PORĄ GAUS ILGAI LAUKTĄ VAIKUTĮ.

EMOCINĖ PARAMA, MEDICININĖ PAGALBA IR PILNA VILČIŲ ATĖTIS BUS ATLYGINIMAS JUMS.

O SVARBIAUSIA: VISĄ LIKUSĮ GYVENIMĄ JŪSŲ NEKANKINS KALTĖS JAUSMAS.

„JEI MAN KAS BŪTŲ PASAKĖS“...

Labai nedaugeliui su nepageidaujamo nėštumu susiduriančių moterų primenama, koks nuostabus stebuklas užsimezgusi

gyvybė. Dėl savo tamsumo jos mano, kad abortas

teisingiausias susidariusios padėties sprendimas.

Dažnai moterys neperspėjamos, kas iš tikrųjų

atsitiks jų kūdikiui, kokios gali būti fizinės ar psichologinės abortų

pasekmės, galinčios lydėti jas iki gyvenimo pabaigos. Apie

išsaugoti savo kūdikių gyvybę kalbama labai retai.

Kai kurie gydytojai sako, kad abortas

paprasciausia operacija, kurios metu pašalinami „vaisiaus audiniai“. O iš tikrųjų nužudomas gyvas žmogiškas padarėlis. Jie

nuvodiama stipriais druskų tirpalais arba gaubūt gimsta, o paskui paliekama numirti ar tiesiog nužudoma.

Viena jauna moteris, kuri

labai

graužėsi po

aborto,

kalbėjo:

„Gydytojas

man pasakė,

kad išvirkš

truputį

skysčio, po

to - keletas

staigių

spazmų, ir

vaisius išeis.

Iš tikrųjų,

buvo visai

ne taip. Aš

jaučiau, kaip

mano

mergytė

blaškėsi

pusantros

numirė lėta

valandos, kol mirtimi.“

neatskleidžia pacientėms žiaurios tiesos, kad trapi gyvybė, rusenanti įsčiose, plėšoma į gabalus arba išsiurbliama ir išmetama,

ŽIV ir AIDS

ŽIV: žmogaus imunodeficitu virusas. Žmonės, užkrėsti ŽIV, yra seropozityvūs, t. y. kraujyje aptinkami antikūnai prieš ŽIV.

AIDS: ligys (akvizitinis) imuniteto deficito sindromas. Tai rimta liga, atsirandanti dėl ŽIV infekcijos. AIDS - paskutinė ŽIV infekcijos stadija. Nustatanti, kas yra AIDS pacientas, remiamasi tarptautiniu mastu priimtais specifiniais kriterijais.

Debatuose dėl AIDS žmonės dažnai neskiria ŽIV infekcijos ir AIDS sąvokų, nors jų skirtumas akivaizdus.

AIDS - tai pati liga, kuri šiandien yra fatališka. Medicina gali padėti AIDS pacientams pratęsti jų gyvenimą, bet AIDS dar neišgydoma liga.

ŽIV infekcija. Tik užsikrėtę ŽIV žmonės neturi jokių simptomų. Daugelį ligos simptomai (jie esti labai įvairūs ir nebūdingi vien šiai infekcijai) pasirodo po kelerių metų. Kai kuriems šie simptomai gali būti tiek rimti, kad jais remiantis galima diagnozuoti AIDS.

Tiek sergantieji AIDS, tiek ŽIV infekuoti yra viruso nešiojantys ir iki gyvenimo galo gali perduoti virusą kitiems.

Didelis rizikos elgesys ir didelės rizikos grupės

Didelis rizikos elgesys - tai elgesio ar gyvenimo būdas, galintis sukelti pavojų sveikatai.

Didelės rizikos grupė - grupė žmonių, susijusių su neabejotina rizika užsikrėsti.

Iki šiol Lietuvoje dažniausiai vartojame terminą „didelės rizikos grupės“, norėdami nurodyti žmones, ypač rizikuojančius užsikrėsti ŽIV, ir paprastai asocijuojame šią sąvoką su homoseksualizmu, narkomanija ir prostitucija. Tuo tarpu pareiškiame savotišką panieką šioms asmenims, o antra vertus - lyg atmetame tikimybę užsikrėsti patiems.

Šiandien jau reikia daugiau kalbėti ne apie didelės rizikos grupes, o apie didelės rizikos elgesį t. y. žmogus nebūtinai turi priklausyti ypatingai grupei, o svarbu, kad jo poelgiais nebūtų rizikos užsikrėsti ŽIV. Pastaruoju metu pasaulyje daugėja ŽIV infekcijos atvejų tarp asmenų nepriklausančių rizikos grupėms.

Vienas iš pagrindinių uždavinių, kuriam būtina sukonzcentruoti visos visuomenės pastangas kovojant su ŽIV, - sumažinti jau prasidėjusį infekcijos plitimą Lietuvoje.

Visuomenės pastangos kovoje su bet kuria infekcine liga lemia 3 faktoriai: infekcijos transmisijos (perdavimo) keliai, ligos rimtumai ir visuomenės vertybės. AIDS profilaktikoje pastarasis faktorius turi ypatingą reikšmę.

Infekuotų ar sergančių asmenų izoliacija yra pagrįsta tikrai tuomet, kai:

1) liga yra labai pavojinga,
2) dėl perdavimo būdų ypatumų sunku arba nei neįmanoma apsaugoti nuo užsikrėtimo.

AIDS atitinka tik pirmąją iš šių charakteristikų. Pagrindinis ginklas kovant su AIDS epidemija - perdavimo būdų žinojimas. Kadangi žinomi tik 3 užsikrėtimo būdai (kraujo, lytinis ir iš motinos vaikui), ŽIV infekcijos plitimas gali būti sustabdytas nesudėtingomis priemonėmis. Todėl kovojant su šia epidemija svarbiausia yra visuomenės informuotumas apie užsikrėtimo būdus ir apie apsaugojimo priemones. Kadangi šių priemonių įgyvendinimas priklauso nuo atskirų asmenų poelgių, todėl galutinė atsakomybė už infekcijos išvengimą lieka atskiram žmogui (individiui).

Didelė tikimybė užsikrėsti ŽIV yra:

1. Lytiškai santykiuojant su infekuotu asmeniu.
2. Naudojant kelisde viena ir tą patį nesterilų švirkstą.
3. Dažnai keičiant partnerius, dėl ko sunku žinoti, kuris iš jų gali būti ŽIV infekuotas.

4. Lytiškai santykiuojant su nepažįstamu asmeniu (atsitiktinės pažintys, prostitutės) arba su asmeniu, kuris turi keletą partnerių.

5. Lytiškai santykiuojant su infekuotu asmeniu be prezervatyvo.

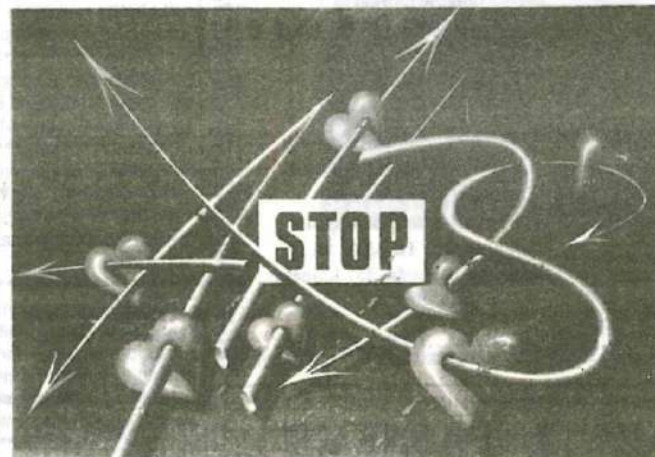
6. Vaginaliniai, oraliniai ar analiniai lytiniai santykiai su narkomanu ar kitu asmeniu.

ŽIV neperduodamas:

1. Buitėje, ligoninėse, darbe, laikantis higienos taisyklių.
2. Neužsikrečiama bučiuojantis, bendrai naudojantis namų apyvokos daiktais, tualetais, voniomis ir pan.
3. Įkandus vabzdžiams.
4. Naudojant sterilius švirkstus ir adatas.

Lytinio keliu plintančios ligos:

Ligos, kurios dažniausiai perduodamos

lytinių kontaktų metu. AIDS yra tokia liga.

Lytiniu keliu plintančių ligų sukėlėjų nešiojantys iki tam tikro laiko gali nežinoti ir išoriškai nematyti, kad yra užsikrėtę.

Taip yra ir su ŽIV. Infekuoti asmenys ilgus metus gali likti „sveikais nešiojais“ ir net patys to neįtardami plintinti virusą.

Patvirtinti arba paneigti įtarimą dėl lytiškai perduodamos ligos yra gana paprasta - tereikia kreiptis į bet kurią gydymo įstaigą ir atlikti laboratorinius tyrimus.

Kadangi ŽIV infekuotų asmenų negalima išgydyti, tai negalima ir sustabdyti ŽIV infekcijos plitimo išgydant, kas jau yra sėkmingai atliekama sergant kitomis lytinio keliu plintančiomis ligomis.

Akivaizdu, kad žmonės su ŽIV neturi sąmoningai užkirsti kitus.

Naudojami prezervatyvą lytinio akto metu arba vengdami atsitiktinių lytinių santykių, jūs turėsite šansą apsaugoti nuo ŽIV, kitų lytinių keliu plintančių ligų ir nėštumo.

Lytinių partnerių tyrimas

Gydotojai stengiasi rasti, iširti ir gydyti asmenis, nuo kurių pacientas galėjo užsikrėsti arba kuriuos pats galėjo užkirsti.

Jeigu asmuo, užsikrėtęs lytinio keliu plintančia liga, kreipiasi į gydytoją, reikia stengtis susisiekti su šio asmens lytiniais partneriais ir pasiūlyti jiems išsirtinti, o prireikus - ir gydytis. Praktiškai kontaktų tyrimas prasideda gydytojo klausimu, su kuo ji ar jis turėjo lytinių santykių per tam tikrą laikotarpį. Gydotojai būtina įtikinti, kad pacientas privalo pasirūpinti savo partnerių sveikata ir nutarti, ar pats susisieks su jais ir pasiūlys pasitikrinti, ar patis turės padaryti gydymojo.

Pastaruoju atveju gydytojas privalo būti taktiškas ir labai atsargus kontaktuojamas su

paciento lytiniais partneriais, nesvarbu ar tai būtų telefono pokalbis, ar rašiškas pranešimas. Neleistina siūsti atvirlaiškių ar netgi nurodyti įstaigos adresą ant voiko. Neįvardydamas partnerių, gydytojas informuoja juos apie galimą užsikrėtimą ir kviečia pasitikrinti. Visuomet reikia stengtis surasti infekcijos šaltinį.

Tiriam infekcijos šaltinį ir gydant infekuotus asmenis, lėmiamas tiek individo, tiek visos visuomenės interesams.

Tai padaryti dažnai būna sudėtinga. ŽIV pacientas galėjo užsikrėsti prieš daugelį metų arba atsitiktinio lytinio kontakto metu ir infekcijos šaltinio jis dažniausiai nežino. Kai kuriais atvejais, ieškant infekcijos šaltinio, gali pagelbėti tiriamųjų asmenų nustatymas pagal lytinius kontaktus tam tikru laiko periodu. Tokie žmonės turėtų gerai suprasti AIDS riziką. Čia nėra gyvybiškai svarbu nustatyti, kuris asmuo įnešė infekciją į grupę.

ŽIV plitimas negali būti spėjotas nustatant ir gydant infekuotus žmones. Žmogus, sužinojęs apie užsikrėtimą nepagydoma liga, patiria didžiulį moralinį traumą.

Labai svarbu, kad kiekvienas, ketinantis tirti dėl ŽIV, turėtų išsamiai informaciją ir būtų pakonsultuotas prieš tikrinamasis bei prieš gaudamas tyrimų rezultatus. Dar prieš atliekant tyrimą, svarbu priversti žmogų pagalvoti, kaip jis toliau gyvens, jeigu tyrimo rezultatai bus neigiami, ir kaip, jei bus teigiami. Daugumai žmonių su teigiamais tyrimų rezultatais reikalinga parama ir patarimas. Tokiems žmonėms, kaip ir kiekvienam rimtai sergančiam reikiama specialios psichosocialinės paramos.

Autonomija

Autonomija: žmogaus apsisprendimo teisė konsultuotis, gydytis ar tikrintis dėl tam tikro susirgimo. Pagrindinis juridinis principas yra tas, kad suaugę žmonės gali nuspręsti tuo reikalu

įsitikinę, kad jiems tai negresia. Tai labai žalinga nuomonė. Kuo ilgiau visuomenėje egzistuos nuostata „manęs tai neiečia“, tuo greičiau plis ŽIV infekcija.

Medikų reikalavimai be atsiklausimo tikrinti dėl ŽIV kai kurių skyrių pacientus iškilio atsiranda personalo apsaugos problemai. Tačiau laikantis įprastų higieninių priešepideminų reikalavimų tokia baimė padiktuota priemonė visai nepagrįsta. Iš kitos pusės, jeigu visi pacientai bus tikrinami dėl ŽIV antikūnų, medicinos personalas gali su anti-ŽIV neigiamais lyginiais elgtis nesilaikydamos reikiamų higieninių reikalavimų. Tai gali būti labai pavojinga, nes pacientui gali būti inkubacinis ŽIV infekcijos laikotarpis. Todėl kiekvienas medikas su kiekvienu ligoniu turi elgtis kaip su ŽIV infekuotu.

Konfidencialumas

Konfidencialumas - valdžios ar tam tikrų profesijų atstovų įsipareigojimas neskelbti tam tikros informacijos. Infekuoti ŽIV asmenys paprastai nori nuslėpti šį faktą nuo aplinkinių ir nuo savo terapeutų. Tai suprantama, nes ŽIV paprastai užsikrečiama dėl tokio elgesio, kuris yra smerkiamas, susijęs su prietarais arba net baudžiamajai atsakomybė. Taigi gydytojas, kuriam tapo žinoma apie infekuotą ŽIV asmenį, turi suprasti, kad pacientas nenori, jog informacija apie jo sveikatos būklę būtų skleidžiama. Leidimas turi būti gautas iš kiekvieno paciento. Juridinės konfidencialumo sąlygos turėtų numatyti kai kurias išimtis, kad nebūtų pažeisti visuomenės, gydytojo ar kitų žmonių interesų. Išvardyti visos situacijos, susijusios su šiuo kriterijumi, yra neįmanoma. Kita sąlyga - ginti visuomenės interesus, išsaugant konfidencialius santykius tarp kiekvieno piliečio ir visuomenės, tarp pacientų ir gydytojų. Konfidencialumo negalima vengti tik dėl to, kad tai nepatogu ar vargina. Išimtinė sąlyga gali būti panaudota tik ypatingu atveju.

Priežiūra (stebėjimas)

Priežiūra: valstybinių institucijų pastangos sekti užkrečiamų ligų arba pačios infekcijos raidą ir plitimą. Ryšium su AIDS šis terminas reiškia 2 dalykus: nustatyti naujų AIDS ir ŽIV infekcijos atvejų skaičių. Lietuvoje šios pastangos centralizuotos AIDS profilaktikos centre. Jeigu ŽIV infekcija diagnozuojama Lietuvos gyventojui už respublikos ribų, duomenys apie tokį pacientą pranešami į Lietuvos AIDS centrą. Kitose Lietuvos gydymo ir profilaktikos įstaigose galima tikrai preliminarinė ŽIV infekcijos ar AIDS diagnozė, o jos patvirtinimas, reikalaujantis specialios įrangos ir pasiruošimo, galimas tikrai AIDS centre.

Bendro infekuotų ŽIV žmonių skaičius nustatymas nėra pati didžiausia šios epidemijos problema. Svarbiau - kiek ir kokiose gyventojų grupėse atsiranda naujų infekcijos atvejų. Tikrai atsakę į šiuos klausimus galime planuoti atitinkamas profilaktikos priemones, kurios šiandien yra vienintelė priemonė sumažinti ligos plitimą.

Infekcijos plitimas heteroseksualiu būdu dažnai pirmiausia bus diagnozuojamas odos ir veneros ligų dispensariuose. Šiems pacientams paprastai atliekami testai dėl ŽIV. Jei žmonės, užsikrėtę gonoreja ar sifiliu heteroseksualiu keliu, nėra užsikrėtę ŽIV, galime tikėtis, kad likusi gyventojų dalis taip pat dar yra neužsikrėtusi.

Lietuvos pastangos kovoti su AIDS ir toliau turi remtis prieinama teisinga ir sąžininga informacija, konfidencialumo, kreipiantis į sveikatos apsaugos įstaigas, užtikrinimo, reikalavimų išvengti bet kokios diskriminacijos.

Paruošė
Saulius Čaplinskas

KĄ APIE AIDS MANO VOKIETIJOS STUDENTAI

1989 m. vasaros semestro metu 700 įvairiuose Diuseldorfo universiteto fakultetuose besimokančių studentų gavo šios aukštosios mokyklos pedagogų parengtas anketas, kur buvo pateikti 26 klausimai, kuriuos pagal jų pobūdį galima suskirstyti į 2 grupes: žinias patikrinančius klausimus ir klausimus apie seksualinį elgesį. Užpildytas anketas galima buvo gražinti paštu arba į rankas įteikusiems jas asmenims. Buvo gražinta 86% anketų, t.y. anketas užpildė ir gražino 604 studentai (330 moterų ir 274 vyrai).

Apklausoje dalyvavusius studentus galima suskirstyti į 3 grupes: 285 gamtos mokslus studijuojantys studentai (biologai, chemikai, fizikai, geografs, psichologai, matematikai), 134 studentai humanitarai (germanistai, filosofai, anglistai, sociologai) ir 185 įvairių medicinos specialybių studentai (medikai, stomatologai, farmacininkai). Apklausoje dalyvavusių studentų amžiaus vidurkis 23,3 metai.

Apibendrinus apklausos rezultatus paaiškėjo, kad blogiausiai apie AIDS informuoti studentai humanitarai, o geriausiai - studentai medikai. Pvz., į klausimą, ar gali ŽIV pernešti moskita ir kiti kraują siurbiantys vabzdžiai, teigiamai atsakė daugiau kaip pusė studentų humanitarų, 1/4

gamtos mokslus studijuojančių studentų ir 14% apklausoje dalyvavusių studentų medikų. Be to, buvo nustatyta, kad vyresni negu 30 m. amžiaus studentai yra daug blogiau informuoti už jaunesnius savo kolegas.

Akivaizdi seksualinio elgesio priklausomybė nuo informuotumo apie ŽIV pernešimo būdus ir pavojus užsikrėsti AIDS: rizikingo seksualinio elgesio požiūriu tarp apklaustųjų studentų „pirmavo“ humanitarai. Pavojus užsikrėsti ŽIV seksualinių santykių metu didėja augant seksualinių partnerių skaičiui ir esant įsitikinimui, kad vieną sykį pasitikrinus ŽIV antikūnų testu ir gavus neigiamą atsakymą, nėra reikalo naudotis prezervatyvu.

Nuolatinį partnerį turėjo 72% apklaustųjų moterų ir 55% vyrų. Ypač studentai humanitarai (vyrai) pasižymėjo partnerių kaitaliojimu: vos trečdalis jų turėjo pastovią partnerę.

Kur kas daugiau vyrų (44%) nei moterų (23%) seksualinių santykių metu visada naudojasi prezervatyvu. 17% apklaustųjų iš viso niekada nesinaudojo prezervatyvu: dėl to, kad nelabai mokėjo juo naudotis, arba dėl to, kad to nenorėjo jų partneris ar partnerė. Tačiau daugiau moterų (64%) nei vyrų (58%) lytinių santykių metu kategoriškai reikalavo naudotis

prezervatyvu ir tuo atveju, kai to nepageidavo jų partneris ar partnerė. Daugiau moterų (70%) nei vyrų (56%) prieš seksualinius santykius su nauju partneriu kalbėjo apie AIDS pavojų. Pavojus užsikrėsti ŽIV seksualinių santykių metu išaugo ir dėl narkotinių medžiagų vartojimo. Pasirodė, kad moterys rečiau negu vyrai (14% ir 25%) prieš seksualinius santykius ar jų metu retkarčiais vartojo narkotikus.

Tačiau vargu ar vien tik informuotumas apie AIDS kuria atsakingą seksualinį elgesį. Greičiau galima pasakyti, kad būtent tie asmenys, kurių gyvenimo būdas susijęs su realiu pavojumi užsikrėsti AIDS, keičia savo seksualinį elgesį, o kiti ir toliau mano, kad jiems pavyks apeiti AIDS nelaimę.

Parengė Jūratė ŠIAULYTĖ

Apie Hamburge vykusią homoseksualistų konferenciją paprašėme papasakoti Lietuvos AIDS centro švietimo skyriaus vedėją Lina ŠMIDT.

- Pirmas klausimas - tradicinis kur ir kada vyko ši konferencija?

- Šių metų spalio 6 - 9 dienomis Hamburge. Konferencija vadinosi "ŽIV, AIDS, homoseksualizmas ir biseksualizmas." Tai buvo tarptautinis simpoziumas apie homoseksualių žmonių problemas. Nors ir kelsta, apie AIDS kalbų daug nebuvo.

- Kokių šalių atstovai dalyvavo?

- Konferencijoje buvo apie 250 dalyvių. Tai - Danijos, Lietuvos, Estijos, JAV, Čekijos ir Slovakijos, Austrijos deleguoti asmenys. Dalyvių gausumu visus pralenkė Vokietija.

- Kiek atstovų vyko iš Lietuvos?

- Iš Lietuvos vykau aš viena, taip pat dalyvavo vienas estas iš

HAMBURGAS, SPALIS

kaip, beje, ir Lietuvoje, veikė baudžiamasis kodeksas, pagal kurį visi homoseksualistai traukiami baudžiamojon atsakomybėn. Paskutiniai 2 - 3 metais ši bausmė jau netaikoma, nors formali šio įstatymo pusė išlikusi. Po šio pranešimo gavau

visuomenės principas: jeigu aš toks, tai nepripažįstu, kad tu gali būti kitoks.

- Tai grynai mūsų visuomenės problemos?

- Taip. Mes išsiugdę sąvyje homofobiją - baimę pripažinti, kad visa tai egzistuoja. Štai pavyzdys. Kas yra homoseksualizmas - mūsų studentams medikams užsiminta labai nedaug. Atskiro seksologijos kurso Vilniaus universitete nėra. Apie tai truputį užsiminta psichiatrijos kurse. Šių metų pavasarį medicinos fakultete atlikome apklausą, kurios vienas iš klausimų - ar tikslinga įvesti medicinos fakultete seksologijos kursą. Visi be išimties atsakė teigiamai. Vadinasi, tų žinių trūksta ir jų reikia, nors ir vyrauja nuomonė, kad homoseksualizmas - lyg ir ne prie medicinos.

- Grįžkime prie simpoziumo. Koks svarbiausias problema akcentavo pranešėjai iš Vakarų?

- Svarbiausia problema - vis dar pasitaikanti diskriminacija. Buvo du pranešimai. Visą dieną dirbo net specialii sekcija, nagrinėjusi vyrų partnerystės

- Gal pateiktumėt keletą įdomių faktų apie homoseksualistų gyvenimą buvusiam "socialistiniame lageryje"?

- Taip, medžiaga apie buvusį socilagerį yra surinkta - kaip tose šalyse homoseksualizmas traktuojamas įvairių partijų, visuomenės, bažnyčios. Pritrenkė informacija iš Rumunijos. Čiausėku diktatūros metais baudžiamoji atsakomybė už homoseksualizmą - penkeri

Pranešimai vyko iškart trijose salėse. Kiekvienas laisvai galėjo pasirinkti norimą temą. Žodžiu, jokių problemų ar nesupratimų dėl to nebuvo.

- Galbūt numatytas konkretus bendradarbiavimas, gal jau yra pakvietimų ir į artimiausias panašias konferencijas?

- Į visas konferencijas, kuriose minimas žodis AIDS, kvietimus gaunam. Sunkumų bei problemų sukelia tai, kad Lietuvos AIDS centras yra biudžetinė organizacija. Valiutos patys neturime, tad vyksta tik ten, kur išlaidas padengia patys šeimnininkai. Taip buvo ir šį kartą.

- Gal teko matyti tikrai pikantiškų vaizdelių?

- Teko. Simpoziumo atidarymo dieną dalyvius sveikino miesto rotušėje. Trys kokių 26 - 27 metų vaikinukai atėjo apsirengę kaip tikros damos. Visi jauni, liekni, gražūs, ūgliai - gal dveju metry. Visi avėjo moteriškus lakuotus batelius su 15 centimetrų (!) kulniukais. Juodos kojines aukšniais taškėlais, mini stjonėliai (kaip sakoma - trumpesnių nebūna), juodos apšvotos palaidinukės su uokoltė iš nugaros pusės, didžiuliai

Istorijos - mokslinio tyrimo instituto. Tame institute sukurtą grupę, tirianti homoseksualių žmonių psichiką, elgesį. Juokavome: reikia išvažuoti į užsienį tam, kad susitiktum su kaimynu...

- Koks pirmasis išpūdis?

- Iš pradžių viskas šokiravo. Kai homoseksualūs vyrai pradėdavo vienas kitą glostyti, bučiuoti, glamonėti - vaizdas buvo tikrai neįprastas. Stebino begalinis atvirumas bei tolerancija. Visi melėis žaidimai atliekami be jokių paslapčių, net ir gatvėje. Vakariečiai visiškai nekrypla į tai dėmesio - visa tai normalu, priimtina. Mūsų akiai tai - neįprasta. Galų gale supratau, kad reikia nutaisyti geležinį veidą ir į viską reaguoti šaltai.

- Ar panašios Lietuvos ir Estijos homoseksualistų problemos?

- Estas skaitė pranešimą apie teisminius procesus, nes ten,

klausimą: o kaip Lietuvoje? Pas mus legalių homoseksualių grupių dar nėra, žinoma tik Pacifistinio apsigynimo lyga Kaune, kurios vienas iš tikslų - ginti homoseksualių žmonių teises bei interesus. Estijoje jau veikia legalūs klubai, kavinės, kur renkaš homoseksualūs vyrai. Estija šiuo klausimu pažengė toliau. Lietuvoje "žydrių" judėjimas chaotiškas. Kadangi mes turime daug homoseksualių žymių žmonių, jie vengia viešumo. Kai buvo svarstomas teisinis paragrafas, užsieniočiai nustebė sužinoję, kad Lietuvos teisininkai tuo visiškai nesidomi. Lietuvos AIDS profilaktikos centras yra parengęs įstatymo projektą, kuriame baudžiamosios atsakomybės už homoseksualizmą nėra.

- Kaip patekote į šią konferenciją?

- Eduardas Štapelis iš Drezdeno, pats, beje, homoseksualistas, besidomintis šiomis problemomis, paskelbęs nemaža publikacijų spaudoje, atsuntė mūsų Centrai anketą. Jos taip pat buvo nusiųtos SSSR, bei Rytų Europos šalims, kad būtų galima susidaryti pilnesnį vaizdą apie homoseksualistų gyvenimą buvusiam "socialistiniame lageryje." Surinktoje medžiagoje akcentuojama, kad Baltijos valstybėse yra daugiau vakariečiaiškai orientuoto mentaliteto, atvirumo, mažiau diskriminacijos, nors tolerancijos trūkumas - akivaizdus. Juk mūsų

įteisinimo problema. Pagrindinė mintis: jei bus legaliai įteisinta dora homoseksualistų pora - sumažės AIDS grėmės pavojus. Yra net buvę faktų, kai homoseksualūs vyrai per gyvenimą pakėlę net apie 500 partnerių, ir jei nors vienas serga AIDS... Kai kurie pranešėjai pasisakė už tai, kad būtų pasekta Danijos pavyzdžiu, kur gėjų ir lesbiečių santuoka yra legaliai įteisinta. AIDS grėsmės laikais kuriasi koordinuota "žydrių visuomenė", laikanti save AIDS profilaktikos vaiku. Manoma, tai gali sustabdyti AIDS plitimą. Nors mums kol kas tai dar sunkiai suvokiama.

metai kalėjimo, pripažinimas psichiškai nesveiku bei... kastracija. Čekijoje ir Slovakijoje veikia oficialūs homoseksualistų judėjimas, leidžiamas netgi jų mėnesinis žurnalas. Lenkijoje homoseksualistai taip pat turi savo spaudą, leidžia bukletus, skirtus AIDS profilaktikai.

- Koks socialinis dalyvavusiųjų simpoziume ratas?

- Socialinis ratas be galo įvairus. Pranešimus skaitė ir solidūs kostiumuoti profesorai, ir eiliniai homoseksualistai, dirbą visuomeninėse organizacijose arba judėjimuose, žodžiu, dalyvavo žmonės, sinteresuoti homoseksualistų problemomis.

- Kokia buvo aplinkinių reakcija į šį simpoziumą? Ar nebuvo kokių piketų?

- Visiška tolerancija. Mums yra ko pasimokyti. Konferencijos atidaryme žodį tarė pats miesto mero

auskarai, kalnas kosmetikos bei skrybėlės su pusmetriniais kraštais. Vaizdas - fantastiškas! Pasisiekimą tarp savo polinknių vyrų tą vakarą turėjo be galo didelį. Po to jie laisviausiai patraukė Hamburgo centru. Lietuvoje tokio regiono matyti dar neteko. Nors, kartoju, ten tai nieko nestebino.

Pranešimai buvo tikrai įdomūs, nors mums gal kol kas ir tolimi. Nereikia naiviai manyti, kad šios problemos mūsų nepasieks. Aišku, kol Lietuvoje sunkios socialinės ir ekonominės sąlygos, šios problemos mūsų visuomenės požiūriu yra paskutiniame plane, bet anaipol ne požiūriu žmonių, kurie vadinami homoseksualistais...

- Dėkui už pokalbį.

Kalbėjosi Saulius JAKUTAVIČIUS.

Man reikalingas žmogus, kurį aš mylėčiau, su kuriuo galėčiau gyventi kartu

Arūnas Vainauskas

Atrodo, tiek nedaug tereikia. Bet ir tiek nepaprastai sunku pasiekti.

Ką mes turime padaryti

Mes kaltinami dar ir tuo, kad dažnai keičiame partnerius. Bet pažūrėkime į heteroseksualių žmonių pasaulį - ten nesunkiai rasime analogiškų pavyzdžių. Pažįstu vaikina, turėjusį ne vieną, ne dvi ir net ne dešimt moterų. Tai kuo gi jis geresnis?

„Žydriej“ kūdikiai

Kiek teko būti užsienyje, niekur nesusiūriau su panašiais kaltinimais. Tu esi homoseksualistas? Ką gi, čia tavo reikalas, tu - esmenybė, ir pats suvoki, kas esi. O pas mus homoseksualizmas - kažkas egzotiško ir įstabaus...

Polinkis į homoseksualizmą žmogul perduodamas genais, homoseksualistas gimstama! Tokia vaikai ir paaugliai, nežinodami, kas TAI yra, jau dabar - homoseksualūs. Jų elgesys, jų polinkiai ir poelgiai išduoda tai. Mano pažįstami mokytojai (ne homoseksualistai) stebisi: „Kas tiems vaikams? Šeima gera, o sūnus buvo sugautas, su draugu.“

Ką jiems atsakyti?

Kita medalio pusė

Yra ir kita medalio pusė. Neretai homoseksualūs (ir ne tik) paaugliai uždarbiauja šantažuodami. Tarkim, gyvena vienišas vyriškis, turintis padėtį visuomenėje ir pinigų. Tie paaugliai neturi nei vieno, nei kito. Jie leidžiasi suvedžioti, suvaina į intymius santykius, o paskui pareiškia dilemą:

D.Moriso filmus žiūrėjo ir heteroseksualūs žmonės, nieko bendro su mumis neturintys. Ir aš mačiau, kaip jie verkė...

Parodykit man laimingą homoseksualistą, ir aš jums parodysiu laimingą numirėlį

Deja, Lietuvoje kol kas yra tokia padėtis. Ką gi daryti?

Mes turime vieną dieną išeiti ir pasakyti: „Užtenka!“. Pažįstu ne vieną RTV komiteto darbuotoją, atleista už tai, kad jis buvo homoseksualistas. Bet juk jei žmogus gerai dirba, yra geras specialistas, kodėl jis turi būti persekiojamas už savo lytinę orientaciją? Tuo labiau kad jis jos nepasirinko.

Kartą vienas Filadelfijos (JAV) žurnalistas manęs paklausė: „Lietuvoje yra persekiojamos seksualinės mažumos, o juk lietuviai patys yra mažuma Sovietų Sąjungoje. Kaip jie dar įsigudrina patys kažką persekioti?“

Aš neturėjau ką atsakyti. Tai išties unikalus atvejis.

„Kartu“

Artimiausiu metu išleisime savo laikraštį. Jis nebus didelis, vadinsis „Kartu“. Bet tai bus tam tikra tribūna, kur žmonės galės išsakyti savo nuomonę, problemas. Laikraštis reikalingas ir tam, kad suvienytų po visą Lietuvą išsibarsčiusias homoseksualistų

Ir dar viena problema - AIDS. Juk jei „mūsiškiai“ nebus tikri, kad, išaiškėjus homoseksualiems jų polinkiams, jiems niekas nieko nedarys - jie paprasčiausiai bijos eiti į AIDS centrą. Ir nebus jokio dialogo. O tytėjimas nereikalingas nei mums, nei jums, ypač kai kalbama apie žmonių gyvybę. Homoseksualistų tarpe yra daug tikrai talentingų žmonių, kurių netektis būtų skaudi visai Lietuvai.

Kita vertus, tarpusavyje AIDS plitimą mes galime daug geriau kontroliuoti,

negu kas nors iš šalies. Štai kodėl mums būtina susivienyti ir štai kodėl mums reikalingas laikraštis. Aš pasistengsiu, kad šį leidinį gautų kuo daugiau žmonių, ir būtinai - visų kiti

APIE MUS

Mes turime išaiškinti visuomenei (tai mano, kaip žurnalisto, tiesioginė pareiga), kas yra homoseksualizmas. Tai nėra „barniukų medžioklė“, pažintys tualete, prievartavimas bei tvirkinimai. Mūsų visuomenės nuomone, homoseksualistas - tai tik šlykštus nusikaltėlis.

Ne. Mes esame žmonės

Mes egzistuojame, mes gyvename tarp visų. Mūsų yra visuose sluoksniuose, visose tautose. Žinoma, ir tarp mūsų yra deblitų, yra šizofrenikų, bet yra ir genijų, ir profesorių, ir t.t. Galia, bet Lietuvos spaudoje dar nebuvo objektyvios publikacijos apie homoseksualizmą. Bandyta iš to padaryti sensacija. O taip norėtumėte likti ir objektyvios informacijos. Mes juk ne žvėys, kad mus įkištų į narvą ir sakytų: štai pažūrėkite, kokie jie, tie homoseksualistai. Geriau būtų papasakoti apie mūsų gyvenimo būdą, problemas. Aple tai, kaip jas galėtume spręsti. Kad ir kiek būtų prirašyta sensacingų straipsnių, nuo to niekas nepasikeis.

Kaltinimai homoseksualistams

Kiekvienas žmogus, koks jis bebūtų - homoseksualus, biseksualus ar heteroseksualus, privairo būti sąmoningais ir sugebėti save valdyti.

Pagrindinis kaltinimas, metamas homoseksualistams, - esą mes tvirkiname vaikus ir paauglius. Bet juk ta pati problema egzistuoja ir tarp heteroseksualių žmonių. Juos irgi traukia paaugliai. Tačiau jei žmogus yra pakankamai aukšto intelekto, sąmoningas, jis pulkia žino, kad tai yra nusikaltimas.

arba tu mokėsi pinigais, arba iškelsime bylą. O juk tai elementarus šantažas.

Normalus gyvenimas

Heteroseksualiems žmonėms prieinami filmai, meno kūriniai, jie visur laukiami ir mylini. O jei žmogus gimė homoseksualus, ką jis girdi? Palyčias, visokias pašaipas, geriausiu atveju - šnebzėdėimą už nugaros. Jis visą laiką yra persekiojamas ir nekenčiamas. Tada kyla klausimas: kodėl homoseksualūs žmonės turėtų gerbti tą visuomenę, kurioje jiems nėra vietos?

Vėl norėtumėte pateikti Amerikos pavyzdį. Ten homoseksualistai nėra atskirti nuo visuomenės: egzistuoja homoseksualių karininkų, studentų ir net teisininkų organizacijos. Pagaliau JAV vyko net trys homoseksualistų olimpiados, kuriose dalyvavo daugiau atletų negu Olimpinėse žaidynėse. Yra homoseksualių žmonių sportas, muzika, literatūra, menas. Mums tai atrodo egzotika!

O juk yra ir „žydroji“ spauda, kurią, deja, daugelis sutapatina su pornografija, nes homoseksualizmas įsivaizduojamas taip: du vyrai sugulę lovoje kažką daro.

Yra ir „žydrasis“ kinas: Leningrado konferencijos metu demonstruotus

grupeles, nes dabar ryšiai tarp jų labai silpni arba iš viso nėra.

O susivienyti mums būtina: tam, kad galėtumėm ginti savo žmonių interesus, kad galėtumėm padėti sergantiems ar infekuotiems AIDS. Ir tik kartu galėsime pasipriešinti visuomenei, kuri mus puola gana organizuotai. Yra dar viena problema, dėl kurios mūsų laikraštėlis yra būtinas: žinau ne vieną atvejį, kai žmogus nusizudydavo vien todėl, kad sužinodavo esąs homoseksualus. Įsivaizduokite, koks tad turi būti visuomenės spaudimas, jei ryžtamasi tokiam žingsniui.

Negalime pamiršti ir juridinių aspektų. Einant link demokratijos, turi būti panaikintas 122 BK straipsnis, nes visame pasaulyje, išskyrus SSSR ir Kubą, tokio straipsnio, atrodo, nėra.

O kas darosi kalėjimuose, kokia ten padėtis? Neseniai varčiau vieną

baudžiamąją bylą, kurioje keturi kaliniai kaltinami žmogžudyste. Nužudytasis jiems „nusikalto“ tuo, kad buvo „žydrasis“. Ir štai kaip jie teisinasi: „Aš nieko nedariau, tik pašokinėjau jam ant krūtinės aštuonis ar dešimt kartų...“ Juk tai yra fašizmas... Liūdniausia, kad viskas vyksta ne be administracijos žinios.

laikraščių ir žurnalų redakcijos.

Mes ir bažnyčia

Lietuvai vis labiau linkstant į bažnytinį gyvenimą, iškils dar viena problema - homoseksualistų ir bažnyčios santykis. Vis dėlto aš turiu vilties, kad nesutarimai nebus labai dideli. Mūsų ir bažnyčios interesai tikrai „nesipjauna“: ne vieną homoseksualistų porą yra sutuokę kunigai (žinoma, užsienyje). Dvasinis gyvenimas ir homoseksualizmas nėra nesuderinami dalykai.

Kas yra HLIC?

Lietuvos homoseksualistai nėra vieniši: visos užsienio (ypač Amerikos) homoseksualistų organizacijos įdėmiai mus stebi ir yra pasiruošusios padėti. Ir moraliai, ir materialiai. Bet prieš tai reikia, kad mes būtume susivieniję, kad turėtume kažkokį centrą. Štai todėl Vilniuje ir pradėtas kurti Homoseksualistų ir lesbiečių informacijos centras. Visi, kas nori prisidėti prie mūsų darbo, turėtų kokių pasiūlymų, problemų ar tiesiog paprastų žmoniškų bėdų, gali rašyti adresu:

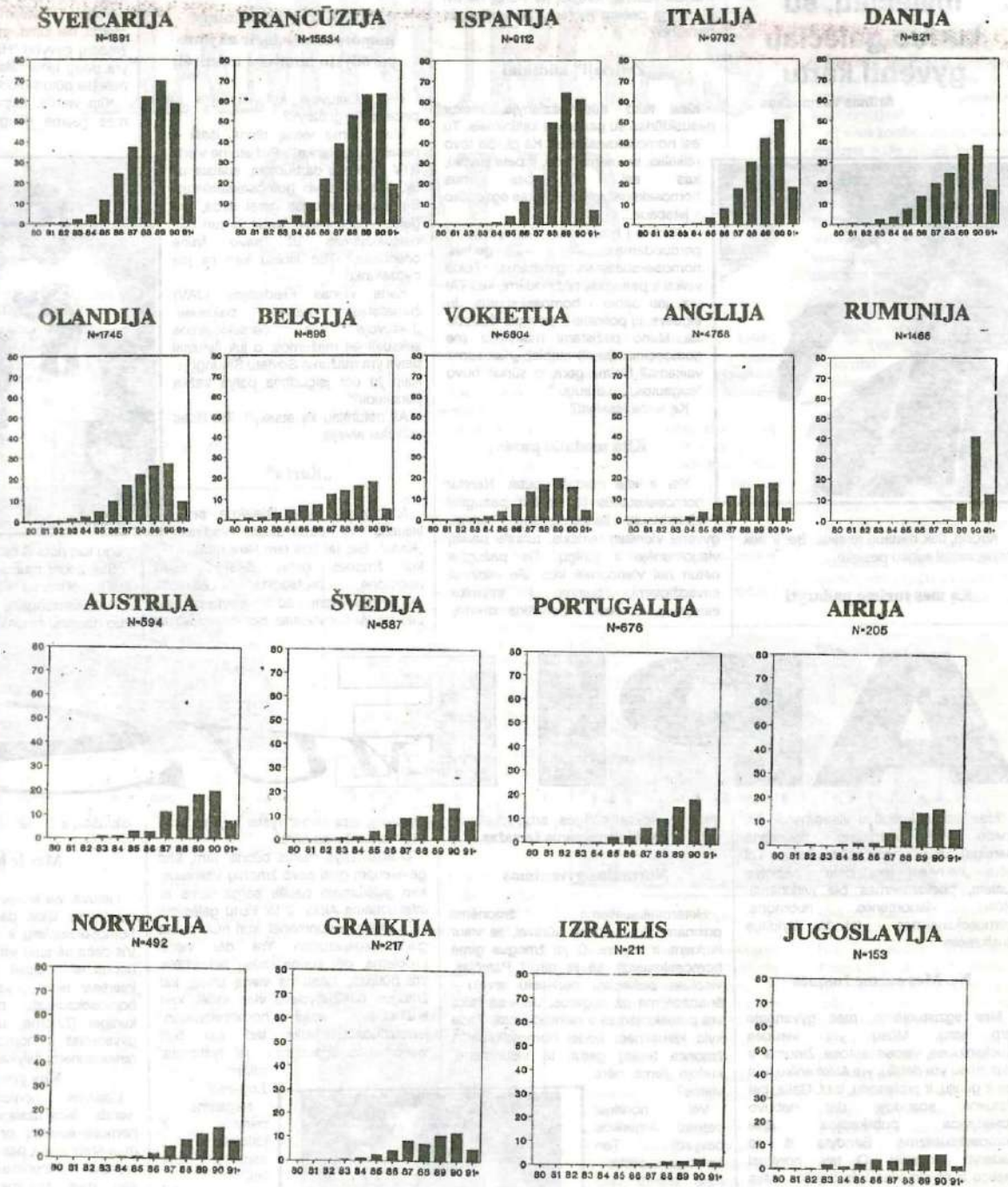
VILNIUS - 51
a/d 2472

**TIK SUSIJUNGE,
BŪDAMI KARTU,
GALIME KAŽKĄ
PADARYTI.**

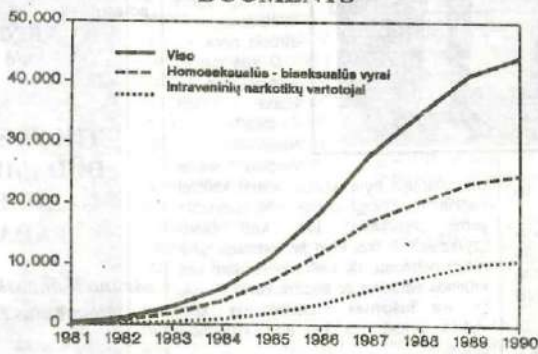
Arūno Vainausko mintis užrašė
Algimantas KRISČIŪNAS

1 MLN. GYVENTOJŲ TENKANČIŲ AIDS ATVEJŲ SKAIČIAUS DIDĖJIMAS (1980.01.01 - 1991.06.30)

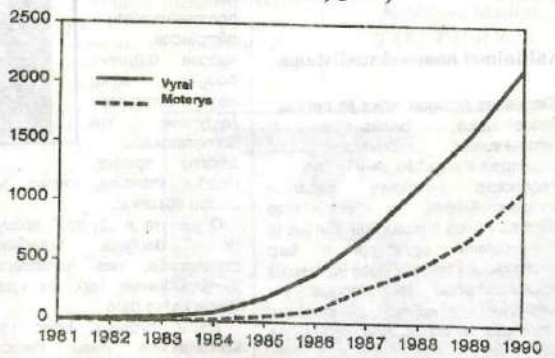
PASAULIS IR AIDS

AIDS TYRIMŲ JAV 1981 - 1990 METAIS DUOMENYS

HETEROSEKSUALIŲ ŽMONIŲ ŽIV INFEKCIJOS TYRIMŲ DUOMENYS (1981 - 1990 metai, JAV)

Gryno heroino kilogramas Paryžiuje kainuoja 20 mln. frankų - tai 250 kartų brangiau negu auksas.

Tiesa, 1 gramą prekės, padarytos iš šio narkotiko, perki juodojoje rinkoje už 1 mln. frankų, nors ten yra ne daugiau kaip 5% „baltosios“ medžiagos. Taigi narkotikai - pats pėlingiausias „biznis“, koks tik

žinomas pasaulyje. Vienas dalykas narkobiznyje nekelia abejonių - valstiečiams, auginantiems mirties augalus - aguonas, kokamedžius, kanapes, - nubyra tik trupiniai. Didžiausius pinigus susižiuoja „žemumypis“, paskutiniąjį ilgo proceso, nuo perdavimo iki komercijos, grandis. „Aukštinio trikampio“ šalių - Birmos, Laoso ir Tailando - valstiečiai už neapdoroto opiumo kilogramą sumokama 250 - 300 frankų. Iš pradžių, nugabenta kontrabandininkų iki Birmos, Tailando pasienio, ši žaliava perdirbama į morfių, kurio kaina pakyla iki 7000 - 8000 frankų, o iš pastorojo gauto heroino kaina šoktelė iki 15 000 - 20 000 frankų (1 kg heroino gauti reikia 10 kg opiumo). Bet ir tai dar ne galutinis produktas. Tailando sostinėje Bankoke grynasis heroinas, atliekant chemines reakcijas su druskos rūgštimi, paverčiamas vandenyje tirpstančiais milteilais, kurie jau tinkami intraveninėms injekcijoms. Tik viena operacija - ir vėl

smarkus vertės šuolis - 40 000 - 60 000 frankų. O atėjus prekei iki Paryžiaus, rinkos kaina jau siekia 600 000 - 1 mln. frankų. Taigi, bekeliaujant prekei iš Tailando iki Prancūzijos sostinės, gaunamas 2500% pelnas. Šis „biznis“ savo mastais neturi ekvivalentų pasaulyje, nėra daugiau tokios pelningos „tarptautinės prekybos“. Pagaliau heroinas jau rinkoje, nors, prieš siūlant vartotojui, jis dar „praskiedžiamas“ įvairiomis medžiagomis - talku, bikarbonatu, gliukoze, kitaip tariant, pirkėjas gauna įvairias mikštūras, kur

kasmetinės dozės. Vadinamosiose besivystančiose šalyse, o dažniausiai - ir visai nesivystančiose, tuo užsilma sunkiai pasiekiami, atriboti nuo viso pasaulio ir politiškai nestabilūs regionai. Todėl neatsitiktinai - Birma ir Afganistanas yra du pagrindiniai Vakarų tiekėjai. Šių šalių vyriausybės visai kontroliuoja tiktai sostines ir kai kuruos didžiausius miestus, o likusioje teritorijoje karaliauja anarchija. Tai sudaro labai palankias sąlygas aguonų verslui, dar niekada taip neklestėjusiam, kaip šiuo metu. Karo sukelta suirutė

rinkai, kur suvažiuoja jo prisipirkti perpardavinėtojai iš visos Europos.

Afganistanas visais laikais buvo vienas iš pagrindinių opiumo ir hašišo gamintojų pasaulyje, o su sovietine invazija ir prasidėjusia suirutė „narkotikų laukai“ dar labiau išsiplėtė. Nuo 1985 m. ši mirties produkcija padvigubėjo. Be to, JAV įtaria komunistinę Kabulo vyriausybę, kad ši netgi skatina aguonų auginimą, perduodama valstiečiams sėklas ir supirkdama iš jų derlių, tikėdamasi tokiu būdu įgyti kaimo gyventojų palankumą, ypač gyvenančių prie sienos su

BLOGIO ŠAKNYS

gryno narkotiko belikę visai maža - maždaug musės ir dramblio proporcija. o ši prekė perduodama jau už 20 mln. frankų, arba pradinės opiumo vertės koeficientas padidėja 8000 kartų.

Dar įspūdingesnį kapitalą atneša heroinas, kurio tėvynė „Aukštinio pusmėnulio“ šalys (antrasis opiumo regionas pasaulyje) - Afganistanas, Pakistanas ir Iranas. Iš čia gautas žaliavas perdirba, ir prekė jau 10 000 kartų brangesnė negu pradinė jos kaina. Palyginkime: skirtumas tarp pinigų, sumokėtų Bolivijos ar Peru valstiečių už išaugintus kokamedžių lapus, ir gryno kokaino pardavimo kainos Niujorko rinkoje 1989 m. buvo „tik“ 600 kartų didesnis. Lašas jūroje, palyginus su heroinu.

Didžiulma „narkotikų žemių“ driekiasi pačiomis vargingiausiomis pasaulio vietomis, išskyrus gal tik indiškosios kanapės laukus, išsibarsčiusius po visą JAV teritoriją. Iš jų gaunama 3500 tonų hašišo arba ketvirtis amerikiečių

„padėjo“ Afganistanui: jis tapo antruoju savo apimtimi tiekėju pasaulyje (1989 m. - 585 tonos opiumo). Tačiau Birma čia nepralenkiamą: 1990 m. jos produkcija - 2600 - 2800 tonos. Vien tik šios dvi šalys gamina 2/3 visos pasaulinės produkcijos.

Tačiau žvilgtelėkime į visa tai iš arčiau. Interpolo duomenimis, „Aukštinio pusmėnulio“ šalys 80% aprūpina Europą heroinu. Iranas galėtų būti pavyzdys šalies, kur šiuo požiūriu vykdoma dviguba politika. Iš vienos pusės, vyriausybė pretenduoja galutinai išgyvendinti aguonų auginimą, skelbdama griežtą politiką prieš „dautojus“ (yra mirties bausmė). Tačiau, antra vertus, gerai informuoti amerikiečiai apskaitė, kad Iranas ir toliau tebegamina 200 - 4000 tonų opiumo per metus. Kaip ten bebūtų, viena yra visiškai aišku - šios šalies vyriausybė praleidžia per savo teritoriją heroiną, pagaminatą kitose „Aukštinio pusmėnulio“ šalyse ir skirtą Stambulo

Pakistano ir Afganistano sieną, kur apdorojama pirminė žaliava, suvežta iš abiejų šalių (opiumas perdirbamas į heroiną). Visos šios gamyklės išsikūrusios vadinamosiose „tribal areas“ (genčių zonoje), kalnuose, sunkiai pasiekiamose teritorijose; ten gyvena labai karingai nusitaikę ir visais laikais nepaklusnios gentys. Netgi britų kolonizacijos laikais šie regionai buvo savotiškai nepriklausomi, ir šiandien jų beveik nekontroliuoja įsiamabado vyriausybė. Gaujų vadai ir jų grupuotės, apsiginklavusios kasašnikovais (laivai perduodami visuose turguose) ir amerikietiškas stingeriais, uoliai gine laboratorijas bei aguonų laukus. Retas kuris policininkas ar kareivis sutinka teisėtai į avantiūrą ir vykti į tokias pavojingas vietas.

Parengė S. MALŪKIENĖ

Mieste N gyvena...

Taip prasideda daug linksmų ir liūdnų istorijų. Deja, šis pasakojimas nebūna linksmas, nors jo pradžia niekuo neypatinga.

Taigi mieste N gyvena, tarkim, Robertas. Vaikinas kaip vaikinas, tik turėjo keistą savybę. Norėjo viską išbandyti. Kartą sugalvojo pajusti mirtį. „Aš karsiuos, ir kai matysiu, kad mirštu, nupjauk“ - pasakė draugui. Tada nieko neišėjo, išsigandusi draugė puolė prie virvės, nespėjus Robertui prarasti sąmonės. Troškimas pamėginti ir privertė susileisti pirmą dozę. Pojūtis nebuvo per daug malonus. Organizmas visomis išgalėmis priešinosi, bet norėjosi pajusti euforiją. Tam prireikė antros „dozės“, vėliau trečios ir t.t. Dabar, kai „stažas“ gerokai perkopė dešimtį metų, Robertas prakeikė valandą, kai pirmą kartą išgyveno tą palaimingą būseną.

Studijavo. Paskaitų beveik nelankė, bet, dozė stebuklingai taisė atmintį. Draugai net pykdavo matydami kaip lengvai jis laiko egzaminus. Jie nieko nežinojo. Heroiną gamindavo slapčiomis. Keletui dozių sukombinuoti reikėjo milžiniškų pastangų. Ypač sunku būdavo pavasarį, kai trūkdavo žaliavos. Gavę paskyrimą į rajoną. Ten ne miestas, nieko nenusiėpsi.

Kai reikia kuo nors tikėti...

Teke mesti darbą. Trūkė pinigų. Narkotikai, teikę palaimą, tapo neatskirama gyvenimo dalimi. Nebepajėgė gyventi be dozės. Štai tada nusprendė mesti. Kelis kartus bandė vienas. Nepavyko. Nežinau, ką tai reiškia žmogus negali įsivaizduoti visų kančių. Negavęs

dozės, organizmas išgyvena fizinę abstinenciją. Kūną tampo traukuliai, akys virsta iš orbitų, atrodo gelažinės. Vėliau prasideda daug klaikesnė už fizinę - dvasinė abstinencija. Galima išleisti iš proto...

Robertas gerė. Rydavo degtinę iki sąmonės netekimo, beveik iki

nevilties. Neištverė - vėl „smigo“. Heroiną keitė „želtucha“, ją „džefas“ ir vėl heroinas. Užburas ratas. Išdegė kraujagysles, vos rasdavo vietą įdurti. Išmoko badyti net menkiausias kapiliarus. Bandė gydytis ligoninėse, bet ten įautėsi lyg kalėjime. Artėjo tokia riba, kai menkiausia dozė galėjo tapti kritiška. Riba, kai negali priešintis, kai dėkoji už kiekvieną išgyventą dieną.

Rodė, nebeliko vilties. Sako, skęstantysis griebiasi net menkausio šiaudo. Roberto gyvenime šis šiaudas nebuvo jau toks menkas. Tai išsibarsčiusi po visą Europą asociacija „Patriarchas“. Ji gydo narkomanus pagal tam tikrą sistemą. Jėgu kitais atvejais „stažas“ neturi viršyti 3-5 metų, tai čia jokios ribos nėra. „Jūs manote, kad penkiolikos metų „stažas“, reiškia, jog nėra jokios vilties?“ - klausia simpatiškas vyrškis, „Patriarcho“ darbuotojas (beje, čia dirba vien tik išgilję narkomana). „Štai mano stažas buvo 25 metai“.

Lemtis negailestinga, bet, įsikibus į gyvenimą nagais ir dantimis, galima ištrūkti iš mirties gniaužtų. Ar pavyks Robertui?

Rasa KARALIŪTĖ

Didesni prezervatyvai tinka didelėms pasipūtėliams

Specialistai teigia, kad jie nėra būtini, ir bijo, kad jie gali sukelti pavojų.

TORONTO. Kai simpatinga seselė Sue Johanson nuosirdžiai ir be varžymosi kalba apie seksą vidurinėse mokyklose, ji visuomet išdėsto daug triukšmo sukeliantį kursą apie prezervatyvus.

Kikenantiems, hormonų audros sutrikdytiems paaugliams ji aiškina, kam reikalingos apsisaugojimo priemonės, kada jas naudoti ir net

O'Connor. - „Kai jau žmonės apie tokius prezervatyvus žino, paklausa gali tik augti“. Tai tiesa, sutinka kiti, bet rezultatai gali būti baisūs. Sveikatos apsaugos pareigūnai perspėja, kad per dideli prezervatyvai gali nusmukti, nepaisant aptempiančio žiedo, skirto jiems laikyti. Jei tai atsitinka, partnerė, pati to nežinodama, patenka pastojimo pavojun, o bet kuris iš partnerių gali užsikrėsti seksualiniu keliu plintančia liga.

Andrew Douglas, standartų pareigūnas, atsakingas už

pavyzdžiui paaugliams, jie yra per dideli. Dauguma vaikinių, būdami 21 ar 22 metų, turi didesnius organus, negu 16-mečiai, todėl jei paauglys tokius prezervatyvus perka arba jei tai daro jo draugė, išreikšdama komplimentą, - akto metu jie gali labai lengvai nusmukti.

Sekso specialistai pažymi, kad didesnio dydžio prezervatyvus labiausiai linkę pirkti paaugliai ir studentiško amžiaus vaikinai. Bet daktaras Yosh Taguchi, Monrealio urologas, teigia, kad bet kurio amžiaus vyrai yra apsėsti minčių

Pagrindinė Kanados prezervatyvų firma „Julius Schmidt of Canada Ltd.“, gamindavo susiaurintą rūšį, vadinamą „aptempiančiu“, bet vyrai tiesiog jų nepirkdavo.

„Atvrai kalbant, parduodama buvo tiek nedaug, kad jie tiesiog užsiguldavo“, - pasakė firmos prezidentas Murray Black. - „Vyrai yra tokie jautrūs savo organų dydžiui, kad jie nenori būti kieno nors pastebėti perkant gaminį, skirtą mažesniams vyru“. Kol „Julius Schmidt“ dar nesvarsto apie prekybą dideliais prezervatyvais,

Dideli prezervatyvai - dideliems pasipūtėliams

kaip užsimaui - tai: parodo tempdama ant trijų pirštų vietoj nesančios vyriškos ataugos.

Tačiau neišvengiamai jos aiškinimus pertraukia koks nepėsčias jaunuolis su įprastu klasingu klausimu: „Ei, o ką daryti, jeigu prezervatyvas per mažas?“ Johanson, kuri pietiniame Ontarije jau tapo tarsi sekso guru dėl savo populiarių seksualinių pašnekėsių per radiją ir TV, pasakoja: „Todėl aš užsimaunu prezervatyvą sau ant pirštų, plaštakos, riešo, dilbio - ir jo viduje plačiai išskečiu pirštus. Tada aš sakau: „Jeigu kas iš jūsų, vaikinai, turi tokį jau didelį, atsistokite ir priekite prie manęs po pamokos...“

Rinkos naujiena

Federaliniai nuostatai reikalauja, kad prezervatyvai tenkintų visų poreikius. Vyrų fizinių duomenų statistika rodo, kad jie turėtų tikti, bet vis dėlto dalis vyrų tvirtina, kad jų dydis nepakankamas.

Siekiant patenkinti šią grupę, neseniai Kanados rinkai pateikta didelio dydžio prezervatyvų už 250000\$ per metus.

Bet kai kurie žmonės sako, kad naujasis gaminytis labiau skirtas didelėms pasipūtėliams negu kam nors kitam.

Nesutariama dėl „Trojan-Eur“ didžiųjų prezervatyvų, kuriuos farmacijos gigantas „Carter-Wallace“ tiekia JAV rinkon nuo praėjusios vasaros, o jo padalinys Kanadoje „Carter Products“ platina Kanadoje nuo gruodžio mėnesio.

Paklausa auga

Toks prezervatyvas yra 15% platesnis ir 6% ilgesnis už standartinį. Turimi duomenys atskleidė, kad 70% vyrų patogiausiai jaučiasi naudodami didesnius prezervatyvus, ir 63% vyrų, naudojusį kitų tipų Trojan prezervatyvus, būtų linkę pirkti didesnius, jei tai būtų įmanoma.

„Aš įsitikinęs, kad ir toliau mes turėsime varlotojų, sakančių, kad prezervatyvai vis dar nepakankamai dideli“, - pasakė „Carter Products“ prekybos menedžeris Randy

prezervatyvus Otavos sveikatos apsaugos skyriuje, yra vienas iš tų, kurie tvirtina, jog iš „milžinų“ apsisaugojimo priemonių juoktis nedera.

Be kita ko, jo skyrius reikalauja, kad Kanadoje parduodami prezervatyvai būtų 4,5 - 5,5 cm

apie jų genitalijų dydį ir turbūt pirktų prezervatyvus, ant kurių įpakavimo užrašyta „DIDELIS“, vien tam, kad patenkintų savo ambicingumą.

„Aš manau, kad tai labai protinga naujovė prezervatyvų rinkoje“, - pasakė jis. - „Žinoma, tikėti, jog jie būtini, būtų beveik absurdiška“.

„Carter Products“ domisi, ar didžiųjų nereikėtų gaminti dar didesnių.

Tai mus vėl grąžina prie konsultantės sekso klausimais Johanson ir raumeningų paauglių, nutarusių, kad nėra tokio prezervatyvo, kuris juos galėtų patenkinti. Pademonstravusi, kokie tašūs yra šie latekso gaminiai, ji laukia pagyrūnų, kurie po pamokos prieitų prie jos.

Bet niekuomet niekas neprieina.

Prezervatyvų tikrinimas

Visi prezervatyvai Amerikoje (o Kanados platintojai gauna daugiausia iš ten) turi atlaikyti šlapį ar sausą tikrinimą, kad būtų įsitikinta, jog juose nėra jokių skylių.

Šlapias testas

Prezervatyvai ištempiami ant plieninių strypų, kurie paskui panardinami į elektrolitų tirpalą. Jei nors kiek tirpalo per prezervatyvą patenka ant stygo, pasigirsta signalas, ir prezervatyvas išbrokuojamas.

Sausas testas

Prezervatyvai užmaunami ant plieninių strypų ir trinami įelektrintu anglių šepetėliu. Jei elektra prieina prie stygo, pasigirsta signalas, ir prezervatyvas išbrokuojamas.

Kai Kanados platintojai gauna prezervatyvus, jie privalo iš kiekvienos partijos patikrinti po keletą atsitiktinai pasirinktų egzempliorių. Tai daroma dviem būdais.

Vandens testas

Prezervatyvai kaba po mašina, kuri pripildo į juos po 300 ml vandens. Jei jie, užrišti ir voliojami ant sugeriamojo popieriaus, praleidžia vandenį, išbrokuojama visa partija.

Sprogimo testas

Prezervatyvai pripučiami 25 litrus oro ir turi jį išlaikyti nesprogdę. Jeigu jie sprogs, visa partija išbrokuojama.

Parengė Vida KARAZIJAITĖ

pliočio ir bent 16 cm ilgio. Jie taip pat turi nesprogdami išlaikyti mažiausiai 25 litrus oro. Taip pripūsti jie tampa šuns takso didumo - vadinas! - yra labai tašūs. „Taigi realaus didelių prezervatyvų poreikio, mano manymu, nėra“, - sako Douglas.

„Iš tikrųjų jie kelia pavojų sveikatai, nes nemažai gyventojų daliai,

Iki šiol „Trojan - Eur“ „didieji“ sudaro tik nedidelę prekybos dalį specialioje Ontario valstijos Londono parduotuvėje, kur parduvinėjama apie 30 prezervatyvų ir panašios produkcijos rūšių. Savininkas John Kelly sako, kad nuolat teiraujamasi mažų dydžių prezervatyvų, kurių Kanadoje nebūna.

Šis puslapelis skiriamas vienintelei tikrai Europos radijo stočiai Vilniuje „Radiocentras“ („Studija R“) (kol kas) ir šauniems jos darbuotojams - Rimantui Pleikiui, Artūrai Mirončikui, Audriui Atroškai, Arnui Keep'ui Boosty'kui Klivečkai, Sigitui Žilionui beveik 10 darbo mėnesių jubiliejaus proga. Puslapyje rašoma apie viską - ir rimtai, ir nerimtai. O visam šauniam penketukui nuo savo laikraščio skiriame tris kartus pasigroti „Casino“ „Mama“ ir penkis kartus „Scorpions“ „Wind Of Change“...

TRUMPAI DRUŽAI

PATIKRINTOMIS žiniomis, visi „Radiocentro“ vyrai naudojami profilaktinėmis apsaugos priemonėmis. Netgi su savo žmonėmis. Gražu... Tautiška...

SIEKDAMAS išvengti ŽIV, vestuves ruošiasi kelti Audrius Atroška.

KLAIDOS. Pristatydamas „AIDS tyko“ laidos vedėją, Rimantas Pleikis dažniausiai pasako: „Prie mikrofono Audrius Butkevičius“. Kai tuo pat metu visam pasauliui yra žinoma, jog prie mikrofono sėdi Artūras Butkevičius. Jei ir toliau taip tęsis, pažadame atėtyti „Studiją R“ vadinti tik „R-1“.

CHULIGANIŠKUMAS. Kiekvieną šeštadienį, prieš prasidedant laidai „AIDS tyko“, „Radiocentro“ vyrai pripuola prie laidos vedėjo, priverčia pasakyti klausimą ir atsakymą, o laidai pasibaigus pribėga, tvirtina teisingai atsakę ir reikalauja apdovanojimų.

(Studijos R klausytojams - „AIDS kronikos“ skaitytojams)
Jūsų atsakymas - mūsų prezervatyvas
 Jei kas nežino, tai žinokit - kiekvieną šeštadienį 15 val. „Studijos R“ laidoje „AIDS tyko“ galima ne tik kai ką įdomaus išgirsti, bet kai ką ir gauti. Tai gi:
 Jūsų teisingas atsakymas - mūsų patikrintas elektronika prezervatyvas.

NESNAUSKITE.

Jei paskambinsite telefonu 35 64 72 į Vilnių ir teisingai atsakysite viktorinos klausimą, mūsų prizai, be abejojimų, atiteks Jums. Laimėti galima:
 * importinius prezervatyvus;
 * sovietinius prezervatyvus;
 * AIDS centro firmines lipdes;
 * AIDS centro firminius plakatus.
 O be to, Jūsų vardą išgirs visa Lietuva!
 Patarimas - skaitykite visus „AIDS kronikos“ numerius. Juose visi atsakymai į pateikiamus klausimus. Sėkmės!

Prezervatyvų karalius

Kaip tapti karaliumi

O buvo taip:
 - Laba diena, - sakau Sporto rūmų budinčiajai. Esmi Butkevičius Artūras, šlovingo laikraščio „AIDS kronika“ redaktorius. Skubu į „Studiją“ „R“ laidelės „AIDS“ as tyko“ vesti. Praleiskite, praleiskite mane greičiau, jau laikas man į eterį išeiti!
 - Vėjetau, - suplojo rankomis ši. - Tai Jūs - tas prezervatyvų karalius?!!!!!!
 - Na, lyg... ir... gal... aš... ir..., - sumišau.
 - O aš jus visiškai ne tokį įsivaizdavau.... (įdomu, kokį ji mane įsivaizdavo?)
 Nuo to laiko mes susitikę visada maloniai nusišypsom. O Rimas, Artūras, Amas, Audrius ir Sigitas tik taip ir tevadina: „Karalius atėjo“. Tik kai būna kuo nepatenkinti - pažemina. Susiraukia, žiūri į žūliai ir sako paniekinančiai - princas... Bet aš dėl to labai nepyktu: princas - tai princas. Kad ir caras.....

Mūsų laiškai.

Jums rašo nuolatinis laikraščio skaitytojas Amas Keep Boosty'kui Klivečkai. Perskaitęs aš jį duodu paskaityti savo draugui Liutaurui. Jam laikraštis taip pat labai patinka. Tik mes pageidautume vieno dalyko - gal galėtumėt spausdinti kryžiažodžius. Būtų ką ir... Bang, bang!!!!... bomb beet!!!! (toliau neįskaitoma).

Brangioji redakcija!

Nuo redakcijos: jei Jūs turite galimybę ir mokate sudaryti kryžiažodį (bent iš trijų žodžių), atsiųskite jį mums, mes būtinai pasistengsime išspausdinti.

Mielieji skaitytojai,

(bent iš trijų žodžių), atsiųskite jį mums, mes būtinai pasistengsime išspausdinti.

Ką galvoja prancūzai apie kurortinę meilę?

Tai pats palankiausias laikas meilės nuotykiams - taip mano 80% prancūzų vyrų, linkusių tik šiuo metu „verbuoti“, ir beveik tiek pat moterų (79%), kurios per atostogas neatsisakytų romano kokiame nors vaizdingame kurorte, o geriausia laive. Vyrų šiuo atžvilgiu yra arčiau žemės: net 75% kurortinių donžuonų pasirinkę šiam tikslui nuostalią paplūdimį. Didžiausias kurortinės meilės žavesys - tai jos vienadieniškumas. Atpalaiduojanti ir efemeriška akimirka, bet ne daugiau. Kam tie karšti, aistringi

Prancūzai apie kurortinę meilę

laiškai, jei sugrįžus namo ir be jų rūpesčių per akis. Todėl net 51% potencialių gundytojų pirmenybę atiduotų turistaujantiems užsieniečiai, nė žodžio nesuprantantiems prancūziškai (privalumai: nereikės ginčytis dėl restoranų, nereikės palikti

telefono numerio). Antroje vietoje - motelio kambarinė (22%), po jos - padavėja (19%), moteris su vaikais (14%), geriausias draugo žmona (7%). O moterys? Jos taip pat mėliau žvilgčioti į nešnekius paplūdimio vyrus, nes svarbiausia geri bicepsai ir jokių kalbų apie politiką bei kainas. Čia pirmąsias burbenčių instruktoriai (39%), toliau gelbėtojai (18%), barmenai (16%), diskžokėjai (15%). O saugumas? Ne koks - tik 17% vyrų ir 7% moterų sakė visada turį su savimi prezervatyvą.

Parengė Sigita MALŪKIENĖ

Anekdota intelektualams

Vienas žymus visuomenės veikėjas turėjo nuvykti tarnybiniams reikalams į Bervailio miestą. Vakare jį, bevalkštiniėjant siauromis gatvelėmis, užkalbino prostitutė. Jis ir pasidavė merginos vilionėms. Po kelių dienų pastebėjo, kad ši nuodėmė nepraejo be pasekmių. Nutarė pasikonsultuoti su senu supratingu gydytoju.

- Pone, jūs sergate gonorėja. Aš tuoj jums išrašysiu efektyvių vaistų.

- Bet, pone daktare, aš negaliu parodyti jūsų receptų vaistininkui. Jis - mano priešininkas. Jis išjuoks mane.

- Tada pasakykite jam, kad jūs turite šunvočių.

Vaistininkas tuoj suprato, apie ką kalba. Nutaisęs gudrią miną, jis paklausė:

- Na, gerbiamasis pone, kaipgi jūs užpuolė tos šunvotės?

- Visai atsitiktinai. Aš sutikau draugą, ir jis pakvietė mane vakarieniauti. Valgėme triušieną. Matyt, triušis turėjo šunvočių.

Vaistininkas padavė vaistus ir dar pridėjo dėžutę prezervatyvų, sakdamas:

- Gerbiamasis pone, jei kartais vėl sutiktumėt draugą, kurį pakvies jus vakarieniauti ir vaišins triušieną, kuri gali būti užkrėsta šunvotėmis, tai prieš valgydama užmaukite štai šitą daiktą ant savo.. šakutės.

Paryžietė mergina susipažino su vaikinu ir pasikvietė jį pas save:

- Ateik šiandien vakare. Kaip ir kiekvieną šeštadienį, mano tėvai eis į kiną, tad tuo metu mums niekas netrukdytų.

Vaikinas nuėjo į vaistinę ir nusipirko prezervatyvų. Vakare jis paskambino prie merginos durų. Įleido jos tėvas ir pasakė:

- Pone, jūs tikriausiai eisite su mumis į kiną?

Didžiam merginos nustebimui, vaikas tuoj pat sutiko. Pasirodo, merginos tėvas buvo vaistininkas.

- Aš vakar buvau pakviestas pas nudistus. Visi buvo nuogi, net tarnas, kuris atidarė man duris.

- Kaip tu galėjai atskirti, kad tai tarnas, jei jis buvo be livrėsos?

- Ar tu manai, kad jei tai būtų buvusi tarnaitė, aš šito būčiau nepastebėjęs?

Krukas ir Banikas atostogavo mažame miestelyje. Nieko ten nepažinodami jie nuobodžiavo. Kai sykį ėjo pro bažnyčią, Krukas tarė savo draugui:

- Palauk manęs čia. Įžengęs į bažnyčią, jis prisilinko prie klausklos.

- Dvasiškas tėve, aš nusidėjau.

- Su kuo, mano sūnau?

- Aš neturiu teisės to pasakyti.

- Ar tik ne su paštininke?

- Ne.

- Tai gal su Maryte, „žaliojo šerno“ tarnaitė?

- Ne.

- Ar tik ne su jaunąja našle Selanto?

- Ne.

- Kadangi nenori man prisipažinti, išeik. Aš neduoodu tau išrisimo.

Krukas sugrįžo juokdamasis ir tarė savo draugui:

- Eime, aš turiu tris gerus adresus.

Iš esperanto kalbos vertė
Valentinas RANDIS

Kaip susirasti vyriski.

Tęsiuys... Pradžia 18
numeryje

13. **U**oliai dalyvauk visose rinkiminėse kampanijose (ypač į vietinę valdžią). Yra šansas ne vien tik plaukų klijuotojos specialybę įsigyti. Mitinguodama turėsi unikalią progą nusiziūrėti ir pakerėti kokį nors aktyvistą. O šis, ko gero, pirmą kartą pasitaikius pasikvies papolitikuoti akis į akį...

14. **N**eabejojok privalumais, kuriuos teikia sekinantis fizinis darbas. Visados dalyvauk draugų perkraustymo į kitą butą akcijoje. Tokiais atvejais prisimenami visi pažįstami, o ypač - stipriosios lyties atstovai. O drauge nueiti kryžiaus keliai ir skaudančios strėnos itin vienija žmones.

15. **S**portuok! Pirmenybę - slidėms, dviračiui ir baseinui. Svorio metimo programa? Anaiptol. Kaip tik šias sporto šakas labiausiai praktikuoja vyriškiai.

16. **T**rainiokis po buities reikmenų parduotuves. Geriausia, jei paskirsi šiai programai visą šeštadienį. Ten zuja ne vien tik frezutojai ir šlifutojai darbiniais drabužiais. Dažnai užsuka ir patrauklus naujakuriai. Jei netaisyti pasimetusi žmogaus miną ir paprašysi arčiausiai stovinčio ir labiausiai viliojančio džentelmeno patarimo, pokalbis užsimeg lengvai. Kitas ne mažiau tinkamas variantas - baldų parduotuvės.

17. **D**emonstruok savo neuronus. 69% vyrų svysto protingos moterys.

18. **I**šsiugdyk kokį nors populistinį talentą. Amžinai madingi - būrimas kortomis ir rankų linijų lektūros. Ne mažiau populiarus klasikinis - horoskopas. Tik visiškai stuobriai gali praleisti auksinę progą ir nepakviesti traukiančios kompanijos savaitgalį.

19. **N**e išsivadėk kongresų, seminarijų, kolokvijų ir pan. Ši našta dažniausiai užkraunama viengungiams, kaip turintiems daugiausia laisvo laiko. O ten, tarsi priešpriešą oficialumui, rasi intymią aplinką. Netgi patys droviausieji turi daug šansų.

20. **I**rankytk visose vestuvių puotose. Ir nepraleisk nė vieno pakvietimo ta dingstimi, jog panašios linksmybės tave gniuždo. Kaip skelbia statistika, tai pati puikiausia progą ištekėti. Į jaunavedžio ir jo išrinktosios draugų bei daugybės giminių būrį tikriausiai pakvies ir koks nors vienišius. O juk laimė užkrečia...

21. **K**ai važiuoji traukiniu ar skrendi lėktuvu, būtinai tempk su savimi kšną žurnalą ir kuo labiau išspūstų krepšį. Tai garantuos masalas vienišiam keleiviui. trokštančiam nutraukti savo cėlibatą.

22. **A**tsikraušis visų kompleksų, įsitaikyk kavinėse terasoje. Privalomas priedas: cigarečių pakelis arba laikraštis (pasiskolinimui). Tik nevalia turėti degutukų (galėsi paprašyti ugnies). Tokie du įžanginiai triukai seniai patikrinti ir pasteisėnė.

23. **I**šbandyk pažinčių skelbimus. Impotentų, aferistų ir visokio plauko nevykėlių prieglauda? Nebūtinai. Statistika byloja, kad netgi dauguma besikreipiančių yra absoliučiai normalūs žmonės.

24. **K**ai tau 30 ir daugiau, tikrai niko nesuviliosi, jeigu užsidarysi namie ir, apsvilkusi chalatu, išsispas „siurbti“ televizorių. Tačiau nepersistenk, norėdama atrodyti seksualiai ar efektingai: yra vyrų, kuriuos tai gąsdina. Bet ir neapsileisk! Rūpinkis savimi net tada, kai sekmadienio rytą eini pirkti duonos. Ką gali žinoti...

25. **M**ankštink raumenis gimnastikos klube. Piko valandą užsimk vietą prie treniruoklio (ir prie nužiūrėto laimikio) ir palaik, kol atletas baigs pirmąją seriją formule: „Gal pakeistumėt?“

26. **P**risimink šypseną. Nenutaisyk išraiškos „Pristartinti gricčiai draudžiama!“ (šaldymo kameros efektas garantuotas), kai viena vaikštinėji, apžiūrinėjai parodą, gurkšnojį kavą bare ir pan. Amink, kad bet kam sunku būti „prašytoju“...

28. **J**eigu esi kviečiama dalyvauti vakarėlyje, neatsisakyk niekadoms. Netgi tada (ir kaip tik tada), kai jis atrodyt bevilistiškai nykus. Dažnai, kaip tyčia, kuo mažiau tikiesi, tuo dažniau pasiseka.

29. **I**šsirink kokį nors itin unikalų hobį. Pavyzdžiui, susidomėk Amerikos indėnais. Kuo siauresnis veiklos sektorius, tuo daugiau galimybių atkreipti į save dėmesį.

30. **I**švažiuok į Aliaską. Tai pasaulio vieta, kur moterų paklausa pati didžiausia.

Parengė S. Malūkienė

Redaktorius
Artūras Butkevičius

Mėnesinis laikraštis "AIDS kronika"

Mūsų adresas:
232016 Vilnius, Nemenčinės pl. 25.
Telefonas - 76 75 68,
Telefaksas - 35 02 25.

Ofsetas, 4 sąl. spaudos lankai.
Tiražas 17 000 egz.
Spausdino leidybos įmonė
"Spauda".

SL 428 Užs. Nr.

Redaktorius Artūras Butkevičius
Ats. sekretorius Algimantas Krūšėlūnas
Korespondentai: Rasa Karalūūtė, Audrius Leikaitis,
Marius Gvadauskas, Saulius Jakutavičius
Operatorė Švejonė Zaremaitė
Redaktorų tarybos pirmininkas
Rimantas Šimkus

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:
Saulius Caplinskas
Algimantas Trečlokas
Asta Lapinskaitė
Rūta Milinavičiūtė
Aldona Pėkuvienė
Lina Šmidt